

ישמח ישראל

המבואר

מאמור מספה"ק ישמח ישראל
על פרשת השבוע
בתוספת ביאור והערות

אחרי - קדושים

תוכן העניינים

ו	מבוא
ח	ישמח ישראל
י	הביאור
כג	תמצית המאמר
כה	הוראה למעשה בעבודת ה'
כו	בינת המאמר
לג	פניני ישמח ישראל
לו	אמרות ופנינים יקרים

דברי רבינו ז"ע בענין לימוד דברי תורתו מתוך צוואתו הק'

...הנני מאמין באמונה שלימה כי מאהבת הקב"ה ומחסדו הגדול אשר חושב מחשבות לעזרת כל הנשמות אשר לא ידח ממנו נדח חלילה, ברחמי הרבים סבב כל הסיבה הזאת אשר ישמעו אנשים אשר קטנם עבה ממתי לקולי, ויבקשו תורה מפי נדכה ונכאה כמוני אשר נפלות היא בעיני, למען אקיים מצות ושננתם לבניך אלו התלמידים, למען אשר לא ימחה שמי חלילה מישראל, ומדי זכרם בי יזכרוני לטובה למען להעלות משאול תחתיה.

לזאת אבקש ואתחנן בבכי ובתחנונים מעת אוהבי ורעי, אשר מסרתי נפשי עליהם, וכמעט רוב ימי חלדי הייתי משרת להם לעסוק לטובתם בכל האפשרות, זכרו נא לבקש רחמים על הדין נפשא עלובתא, ובכל עת אשר תהיו פנוים מצרכים ותעסקו במילי דשמיא, תזכרו נא גם אותי השפל והנדכה, אשר הייתי עמכם בצוואת חדא שנים רבות, לבקש רחמים על נשמותי...

כס"ד

אחרי – קדושים תשפ"ה

גליון רכב

שנה ה

...~*~*~*~*

התודה והברכה לכל המסייעים בהוצאת השיעור
ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מן השמים

...~*~*~*~*

לתשומת לב הלומדים היקרים והנכבדים.
שגיאות מי יבין, היות וקונטרסים אלו יוצאים לעת
עתה בלחץ של זמן, ואין מספיק שעת הכושר להגיה
את הקונטרס כמו שצריך, לכן אנו מודעים בזה שכל
הקונטרס אינו מוגה, והוי דן את כל האדם לכף זכות.
כמו כן נשמח מאד לקבל הערות והארות לתיקונים
הוספות והשמטות וכל המצטרך

...~*~*~*~*

על פי הלכה אסור לעיין בגליון בעת **אמירת קדיש**
(מ"ב סי' נו סק"א), בעת **חזרת הש"ץ** (מ"ב סי' קכד
סק"ז-יח), בעת **קריאת התורה** (סימן קמו ס"ב),
בעת **שעוסק בתפילה או בברכה** (מ"ב סי' קצא
סק"ה).

...~*~*~*~*

לרפואתה ולהחלמתה המהירה והשלמה
של האשה מרת שרה גולדא בת רחל לאה
בתושח"י.

...~*~*~*~*

לתגובות והערות ולכל ענייני הגיליון

03-9146666

פקס: 03-6162226

אימייל: hayismachyisroel@gmail.com

כמו"כ להשתתפות בהוצאות הגיליונות הבאים נא

פנו בכתובות הנ"ל.

עד כמה גדול כוחה של אהבת ודבקות חברים

שלושה חמורות שיש בעש"ץ מבטלים את כל חמדי העולם הזה

גודל מעלת יקרת התקשרות ודבקות לצדיקים

איך אפשר לצוות את כל אחד מישראל להיות קדוש כמו מלאך

ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה

'אבלוהו היום' – גודל הכח וההשפעות שיש בסעודות שבת

וספרתם לכם – לטהרנו מכל סיג ופגם

כל זה ועוד ענינים בעבודת ה' בתוכן מאמרו של רבינו זי"ע

פטרון החודש

נדבת ידידנו היקרים והנכבדים
משפחת וידבסקי שיחי'

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' ירחמיאל ישראל ב"ר יהושע אליעזר ז"ל
נלב"ע ב"ט אדר תשמ"ו
וזו' מרת מלכה ב"ר יצחק ע"ה
נלב"ע א' אייר תשע"ח
וידבסקי

ת.ג.צ.ב.ה.

זכות האדרת דבריו הק' של רבינו הגדול מאורן של ישראל מרן
בעל הספה"ק ישמח ישראל זצוקלה"ה זיע"א, יעמוד לזכותו
להצלחה בכל הענינים אב"ר

פטרון החודש

נרבת ידידנו היקר והנכבד
הר"ר דוד צבי טננבאום הי"ו
קווינס

לעילוי נשמת
אביו הר"ר יהושע קלונימוס ב"ר אפרים יואל ז"ל
גלב"ע ט"ו אייר תשד"ס
אמו מרת רחל ב"ר משה ע"ה
גלב"ע י"ג טבת תשס"ט
חמיו הר"ר שמעון בן הרב חיים שמואל ז"ל
גלב"ע ב' שבט תשנ"ט
חמותו מרת איטא מלכה ב"ר נפתלי ע"ה
גלב"ע ב' אלול תשס"ד

ת.ג.צ.ב.ה.

זכות האדרת דבריו הק' של רבינו הגדול מאורן של ישראל מרן בעל הספה"ק
ישמח ישראל זצוקלה"ה זיע"א, יעמוד ליכותו להצלה בכל העניינים אב"ר

מבוא

קדושים תהיו' כי גדול בקרבך קדוש ישראל.

כד מטאן חבריא לפרשתא דא הוה חדאן, היינו ששמחתם היה על שזכו להיות חברים יחד כאיש אחד, ולהקשיב לקח מפי רבן הקדוש רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, ונעשו קדושים וטהורים כמלאכים. ה' יתן שנוכה לזה בזכות קדושת שבת קודש, ונוכה לאהבת חברים, אמן.

בפרשת אחרי, אשר אין רשות לאדם לעלות במדרגות גבוהות מערכו, שזה היה מיתת נדב ואביהוא בקרבתם 'לפני ה'', שהיא מדרגה גבוהה ורמה, ולכן 'וימותו', כי לא יכלו לסבול אור הגדול הזה. ואחר כך שאל מה זה הענין ממצות קדושים תהיו, איך יוכל בשר ודם להיות קדוש, [כלומר, לא רק איך יכולים להיות כולם במדרגה אחת, אלא בכלל איך אפשר לצוות בשר ודם שקשור כל ימי חייו עם צרכים גשמיים להיות קדוש ופרוש ומובדל מכל זה?!], ואמר בשם **רבינו הגדול הזקן מו"ה רבי יצחק מווארקא** זי"ע, שדיבר בקדשו 'קדושים תהיו' בהווייתן תהיו, היינו בהמדרגה שאתה עומד בה, בהמדרגה הזו תהיה קדוש, אבל לא לעלות למעלה ממדרגתך, עכ"ל. ק. [כלומר, הם היו צדיקים קדושים והוצרכו לאזהרה של 'בהווייתן תהיו' שלא לעלות יותר מדי, ובעונותונתו הגדולה שואל, שאין אנו עומדים במדרגה שצריכים

במילים אלו מסיים רבינו את מאמרו הק' [פרשת קדושים אות ג] שבו הוא מבאר את הקושיא הגדולה שנתחבטו בה כל גדולי החסידות זי"ע, על הציווי הראשון בפרשת קדושים: 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם' - ורשיז"ל כתב שפרשה זו בהקהל נאמרה, שרוב גופי תורה תלויין בה, הצדיקים הקדושים שידעו עד כמה קשה העבודה של מצוה זו "להיות פרושים ומובדלים אפילו מדברים המותרים אלא שהם בגדר של תאוות ומותרות, שלא יהיה בהם נבל ברשות התורה", ומי כמוהם היודעים כי אין זו מילתא זוטרתא, על כן המה ראו כן תמהו נבהלו, ונחפזו לשאול, איך אפשר לצוות את כל ישראל כאחד מגדול שבגדולים ועד קטן שבקטנים, להיות כולם קדושים וטהורים במדרגה אחת!?

רבינו מביא את מה ששמע **מכ"ק מרן האדמו"ר רבי בעריש מביאלע** זי"ע לאחר שהרחיב הדיבור

ויבאר בזה איך האחדות והביטול גורם הפרישה מתאוות והתקרבות לקדושה, על ידי אחד מג' בחינות של עש"ן שיש כח ביד כל אחד מהם לבטל חמודות עוה"ז ולהכניסם אל הקדושה. אלא שעתה בעוונותינו הרבים לא נשאר לנו בגלותינו כי אם כח קדושת השבת קודש, ובהתעוררות קדושת הזמן של שבת קודש, נוכל להעלות גם את קדושת עולם ונפש, ונזכה לביטול ולאהבת ריעים האהובים, ולטהר את עצמנו מכל חמודות הרעות, ולחמוד לקדושה, ונוכל להכניס הויות וקיום וחיות לכל דברי הרשות.

לאזהרה כזו, כי עדיין צריכים אנו למודעי איך מתחילים בכלל בעבודת הקדושה כי רבה היא?! הרי נפשו של אדם מחמדתו, ואיך יוכל לקדש את עצמו במותר לו?!].

רבינו קובע הלכה ברורה שאינה משתמעת לשני פנים, שהפְּדָּה זו תוכל לזכות אך ורק על ידי הביטול והחיבור, שנחבר עצמינו יחד בלב אחד לאחד יחיד ומיוחד, ועל ידי הקהילה שנקהל עצמינו בכנסיה לשם שמים, נזכה להפריש עצמינו מכל רע, ויבאר את זה בשתי דרכים.

ישמח ישראל

[קדוש היא מדריגה גבוהה, מדריגות מלאכים שנקראים (איוב טו, טז) קדושים], ואמר בשם רבינו הגדול הזקן מו"ה רבי יצחק מווארקא, שדיבר בקדשו 'קדושים תהיו' בהווייתן תהיו, היינו בהמדרגה שאתה עומד בה, בהמדרגה הזו תהיה קדוש, אבל לא לעלות למעלה ממדרגתך, ומוטב שיאמר לך עלה כו' (ויק"ר א, ה) עכלה"ק, והדברים ראויים למי שאמרם ולהנאמר לו.

ואנן לעניות שכלנו נאמר בזה לדרכנו במאמר הקודם (אות ב), ונסביר איך האחדות והביטול גורם הפרישה מתאוות והתקרבות לקדושה, על פי דברי רבינו **המגיד הגדול ממעזריטש** בפירושו על דברי הסבא (זוה"ק ח"ב צה). ואתקשטת בקישוטין דלא הוו, היינו כי המצוות והמעשים טובים ותורה ותפילה וכל דברים שבקדושה יש להם הויות, כי המה מאמר ה', ודבריו חיים וקיימים, ולעולם דברו נצב, מה שאין כן דברי הרשות ועולם הזה אכילה ושתייה וכדומה אין להם הויות, כי המה רק מעולם עובר וכלה ונפסד, ממילא גם המה אין להם קיום והויות, וכאשר איש ישראל שם אורחותיו, ומכוון בהם הכוונה הראויה, ומעלה אותם מעלה מעלה, ומחברם אל הקודש, אז מכניס גם בהם הויה וקיום, והמה קישוטין לשכינה, ומשתעשע בהם למעלה, כאשר נתעלה הניצוץ הקדוש ההוא מביא עמיקתא לאיגרא רמה.

זזה הוא הפירוש 'קדושים תהיו', שהוא המצות עשה קדש עצמך במותר לך, היינו לעשות קודש מדבר הרשות, ויכניס קיום והויות לכל הדברים

[ג] קדושים תהיו, פירש רש"י פרשה זו נאמרה בהקהל.

הענין, כי טעם קדושים הוא, שתהיו פרושים מעריות ומתאוות רעות שנפשו של אדם מחמדתן, ולקדש את עצמו במותר לו, וכאשר האריך בזה **הרמב"ן הקדוש** (יט, ב). ואיך נבוא לזה, לפרוש מתאוות עולם הזה ולהכנס לשערי קדושה, הַפְּרָשָׁה זו תוכל לזכות על ידי הביטול והחיבור, שנחבר עצמינו יחד בלב אחד לאחד יחיד ומיוחד, ועל ידי הקהילה שנקלה עצמינו בכנסיה לשם שמים, נזכה להפריש עצמינו מכל רע.

ועל דרך הפשוט, ענין סגולת האחדות והחיבור ריעים יחד לשמירה מהרע הוא, על דרך אומרם ז"ל (ברכות כח): כשאדם עובר עבירה אומר (הלואי) שלא יראני אדם, וכשאדם מחובר ודבוק תמיד ברעיניו בחבירו, וכאילו חבירו עומד אצלו ממש, ממילא הוא מתבייש, וירא לחטוא.

וכפי אשר שמענו **מאדמו"ר מביאלע** אחר שהרחיב הדיבור בפרשת אחרי, אשר אין רשות לאדם לעלות במדרגות גבוהות מערכו, שזה היה מיתת נדב ואביהוא בקרבנם 'לפני ה' (ויקרא טז, א), שהיא מדרגה גבוהה ורמה, שאי אפשר לאדם לזכות בה, זולת הכהן גדול ביום הכיפורים זכה למדרגה הנפלאה הזאת, ולכן 'וימותו', כי לא יכלו לסבול אור הגדול הזה. וכאשר הרחיב ביאור בקדושתו הגדולה בענין זה, רק אחרי ה' תכלו (דברים יג, ז) זה הוא עבודת כל איש ישראל, אחר כך שאל אחר כך שאל מה זה הענין ממצות 'קדושים תהיו',

אשר אין בהם הוויות וקיום, וזה 'בהוויתן תהא', היינו בכח הקדושה והנשמה העליונה שיש בך, וזה הוא הויות שלך, מכח הקב"ה המהוה הכל, תכניס גם כן הווית בדברים הרשתיים.

והדרך לזכות לזה הוא כי ב'עולם' ו'שנה' ו'נפש' נמצאים דברים אשר המה הרפואות והעצות לבטל כל החמדות רעות, ולסייע להביאם אל הקדושה. בעולם, ארץ הקדושה נקראת ארץ חמדה (ירמ' ג, יט), כטעם (איוב לא, יב) תִּשְׁרֹשׁ, שמסיר כל החמדות רעות, כמאמר הכתוב (ישעיה א, כא) צדק ילין בה, ומהפכם לחמוד אל הקדושה, [ומעין זה הכח היה ההבטחה, כאשר אתה תבוא אל ארץ הקדושה, ובפרט לעולי רגלים, ולא תחמוד חמדה רעה, מחמת קדושת ירושלים, ממילא מהכח הקדוש הזה לא יחמוד איש את ארצך (שמות לד, כד)].

בשנה, שבת קודש נקרא (זמור מנוחה ושמחה) 'יום חמדתו' (עיין בעל הטורים בראשית ב, ב), חמדת ימים אותו קראת (תפילת העמידה לשבת קודש), שמסיר חמדת ותאוות כל ימי המעשה, ומסייע להביאם אל הקדושה, וגם כן מכח הביטול שנתבטל מאור שבת קודש, וכאשר יבטל כח הגוף והחומר, ממילא אכילתו אכילת שבת קודש, וכל עניני חמדת עולם הזה המה בקדושה, וכל העונג שיש לו בשבת קודש הוא, מה שכל הדברים האלה מחזקים כחו להודות ולהלל בתורה ותפילה, ועל זה נאמר (שמות טז, כה) ויאמר משה אכלוהו היום, היינו שתאכלו ותמשיכו לתוכם את מעלת וקדושת היום, כי שבח ושיר של יום השבת הוא שבו טוב להודות לה', וזה כל מעלת ושבח שבת קודש, והאכילה שלכם יהיה גם כן למען שתוכלו להודות לה', וממילא מעלה על ידי האכילה הזאת כל התאוות וחמדת הזמן מששת ימי המעשה.

בנפש, התלמידי חכמים והצדיקים הקדושים נקראים (הושע יג, טו) כלי חמדה, דניאל נקרא (דניאל י, יא) איש חמדות, וכאמר ז"ל (מגילה ו. מ"ק כה): אוי נא לה אמרה רקת כי אבדה כלי חמדתה, יען שהמה ממליכים ומגבירים הצורה על החומר והקדושה על היפוכה, לכן נקראים (משלי ח, טו) מלכים, מאן מלכי רבנן (גיטין סב.), ובכח קדושתם מעלים המה כל תאוות וחמדות המבטלים את עצמם לקבל דבריהם, לחמדה דקדושה.

ועתה בעוונותינו הרבים כאשר אבדנו ארצנו, ואנחנו על אדמה טמאה, בחינת המקום, עולם. וגם צדיקים כאלה, להעלות נשמותינו ולהאיר לנו מתוך חשכות, כאשר היה לפנינו, גם הם אין אתנו, ולא נשאר לנו כי אם כח קדושת השבת קודש, כח שנה מעולם שנה נפש, וכשנתעורר הזמן נוכל להעלות גם עולם ונפש, וכאשר היה במצרים.

לזאת על ידי קדושת השבת קודש, נזכה לביטול ולהאבת ריעים האהובים, ועל ידי זה נזכה לטהר את עצמנו מכל חמדות הרעות, ולחמוד לקדושה, ועל ידי קדושת השבת קודש ומקראי קודש, נוכל להכניס הויות וקיום וחיות לכל דברי הרשות, לריח ניחוח לה'. יהי רצון שנזכה לשמור שבת כראוי, ולהרגיש נועם קדושתם, לזכות על ידם לתשובה שלימה, ולהעלות גם את כל דברי הרשות למעלה כרצון ה', אמן.

ואולי נרמז בזה"ק (ח"ג פא.) כד מטאן חבריא לפרשתא דא הווי חדאן, היינו ששמחתם היה על שזכו להיות חברים יחד כאיש אחד, ולהקשיב לקח מפי רבן הקדוש רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, ונעשו קדושים וטהורים כמלאכים. ה' יתן שנזכה לזה בזכות קדושת שבת קודש, ונזכה לאהבת חברים, אמן.

הביאור

מבוא ותוכן המאמר: יבאר מהו פנימיות הענין של מצוות 'קדושים תהיו', ולמה נאמרה פרשה זו בהקדלה. כי על ידי החיבור והאחדות של כל ישראל זוכים לקדש עצמו כמותר לו, ולטהר את עצמו מכל חמדות רעות ולחמווד רק לקדושה, וכן על ידי שלושה בחינות של עש"ן - בקדושת ארץ ישראל, בקדושת השבת, והתחברות לצדיקים.

- על ידי אהבת רעים וכל בשר ודם להיות קדוש שהוא מדרגת מלאכים שנקראים קדושים ומה גם לפרוש עצמו מדברים המותרים שנפשו של אדם מחמדתו.
- ואתקשטת בקישוטין דלא הו - להכניס קיום והויה בדברי הרשות על ידי כוונה הראויה ולהעלותם אל הקדושה.
- בלי אהבת רעים יש להיזהר בזה מאד שלא לעלות במעלות על מזבח עבודה זו, כי רבים חללים הפילה, אלא 'קדושים - בהוויתן - תהיו' כל אחד יתעלה ויתקדש כפי ערך מדרגתו ומעלה.
- ג' עצות בעולם שנה נפש: ארץ חמדה, יום חמדתו, ואיש חמודות, איך לבטל על ידם כל החמדות רעות ולסייע להביאם אל הקדושה.
- אכלוהו היום - קדושת האכילה בשבת ותכליתם להודות להלל בתורה ותפילה, ולמה נקרא שבת 'חמדת הימים'.
- מאן מלכי רבנן - גודל כח הצדיקים וחוב ההתבטלות אליהם.
- קדושת השבת הוא עיקר הכח שנשאר לנו בזמן הזה מג' הבחינות של עולם ונפש.
- רזא דשבת דאתאחדת ברזא דאחד - סגולת השבת להתבטלות ולהתאחד עם כולם כאחד.
- השמחה הגדולה והמיוחדת של חברי קדישא דרשב"י בפרשת קדושים.

ישראל ואמרת אליהם '**קדושים תהיו**' כי קדוש אני ה' אלקיכם, **פירש רש"י**, למה שינה הכתוב והוסיף 'אל כל עדת' ולא אמר אל בני ישראל כדרכו בכל מקום^א, ושינוי זה מלמד ש**פרשה זו נאמרה** מפני משה לישראל **בהקהל**, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה^ב.

ולהבין בפנימיות הענין למה דוקא מצוה זו נאמרה בהקהל, **כי טעם** וענין המצוה של **קדושים הוא**

מביא את דברי רש"י על הציווי של 'קדושים תהיו' שפרשה זו נאמרה בהקהל, ויבאר את טעם הדבר בהקדם להבין פנימיות הענין של 'קדושים' כפירוש הרמב"ן שיקדש עצמו כמותר לו, שזהו עבודה קשה מאד, שאי אפשר להגיע לזה אלא על ידי אחדות ואהבת רעים.

[ג] פרשת קדושים פותחת בציווי על קדושת בני ישראל במאמר (ויקרא יט, ב): דבר אל כל עדת בני

הערות וצייונים

כל עדת ישראל שיקהיל את כולם, וטעמא בעי, למה דוקא כאן יש ציווי כזה.

ב. מלשון רש"י משמע שהכוונה לכל המצוות שנאמרו

א. ואף שגם בפרשת ויקהל נאמר (שמות לה, א) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, שם לא נאמר דבר זה בציווי ה', אבל כאן מפורש בפסוק שהשי"ת ציווה למשה 'דבר אל

שיביטל את עצמו בתכלית הביטול, והחיבור שנחבר את עצמינו יחד כאיש אחד בלב אחד לאחד יחיד ומויוחד, וגם על ידי על ידי הקהילה שנקהיל את עצמינו בכנסיה לשם שמים, על ידי שני דברים אלו נזכה להפריש את עצמינו מכל דבר שהוא רע ומזיק לנפשינו, אפילו אם הוא בעצם דבר המותר, אלא שהוא בגדר של תאוות ומותרות, כי בהתכללות כל ישראל ובביטול אחד אל חברו בהכנעה יכולים כולם ליכנס למדרגה זו, וכמו שיבואר.

יבאר בדרך פשוט איך מועיל אהבת רעים לקיום מצות 'קדושים תהיו', אבל בלי אהבת רעים יש להזהר בזה מאד שלא לעלות במעלות על מזבח עבודה זו, כי רבים חללים הפילה, אלא 'קדושים

כמו שכתב בתורת כהנים (כאן), **שתהיו פרושים**,
והכוונה להיות פרושים **מערייות** ומכל **תאוות רעות**
שנפשו של אדם מחמדתן, שאפילו במה שנתנה
התורה רשות להנות ולעסוק בעניי עולם הזה, מכל
מקום לא יהיה נבל ברשות התורה, וצריך **לקדש**
את עצמו ולפרוש אפילו במה **שמוותר לו, וכאשר**
האריך בזה הרמב"ן הקדוש (יט, ב). וצריך להבין
שהרי אם נפשו של אדם מחמדתן, וגם הם דברים
המותרים, אם כן **איך נבוא למדרגה כזה, לפרוש**
מתאוות עולם הזה ולהכנס לשערי קדושה וגם
איך שייך לצוות את כל ישראל כולם כאחד במדרגה
זו להיות קדושים ופרושים מתאוות ומותרות. אלא
באמת **הפרשה זו תוכל לזכות רק על ידי הביטול**

הערות וציורים

הטומאה לטמא אדם וכלים כמדרס הזב לפרושים שאוכלים חוליהם בטהרה].

ה. כאמור בהערה לעיל שהרמב"ן חולק על רש"י וסובר שאין כוונת הת"כ על פרישה מעריות, אלא פרישה מדברים המותרים, שלא יהיה נבל ברשות התורה, אבל רבינו כתב 'פרושים מעריות ומכל תאוות רעות שנפשו של אדם מחמדתן' [היינו משום שהם דברים המותרים], ויתכן שרבינו ציף את שני הפירושים של רש"י והרמב"ן כאחד, ומש"כ כמו שכתב הרמב"ן כוונתו על החלק השני, או יש לומר שכוונתו על עריות המותרות, כמו שכתב הרמב"ן שלא יהי שטוף בזימת אשתו או נשיו הרבות, וצ"ע.

ו. הרי אפילו בדבר איסור יש לדון את האדם לכף זכות שיצור אנוס, כמו שהאריך בזה האור החיים הקדוש בפרשת אחרי (ויקרא י"ב). שהחפץ הטבעי השוכן בלב נוטה להתאוות לרע ולעבור על דברי תורה, ואילו הרצון שבמוח בוחר בטוב ובקיים המצוות, ובשאר מצוות או איסורים מפורשים בתורה יותר נקל לו לאדם להטות את עצמו אל הרצון שבמוח, משא"כ בדברים שנפשו של אדם מחמתן והם גם דברים המותרים, שזה קשה מאוד, והיא עבודה רבה וקשה מאוד, ואז אכן שיהי צוות את כל ישראל כולם כאחד במדרגה זו להיות קדושים ופרושים ממאות ומאות. וע"ז משי"כ האוה"ח הק' בפרשת בהעלותך (במדבר י"ז). וע"ז להלן בהערה יח.

כאן בפרשה, אבל מדברי רבינו נראה שהציווי להקח את כל ישראל הוא בגלל הציווי של 'קדושים תהיו' כמו שיתבאר להלן. ויש שפירשו בכוונת רש"י בדרך רמז, שרוב גופי תורה תליין בה היינו שתליין במצוות קדושים, שכפי שירבה להתנהג בקדושה ובפרישות כך יזכה להתדבק ולהתקדש במצוות ה'.

ג. ומקורו במדרש ויקרא רבה (כד, ו) "וע"ש שם, ד), וכן הוא בירושלמי יבמות (פ"ב, ה"ד). ועיין ברמב"ם פרק ה מהלכות דעות הלכה א מענין הזהירות שצריך תלמיד חכם להזהר שיהיה ניכר לטובה בכל תנועותיו. ועיין על דברי הרמב"ם במאור ושמש כאן בפרשה (דיבור א) ובבית המאמר אות א.

ד. בתורת כהנים כתב בלשון סתמי - פרושים תהיו, ולא פירש מאיהו דברים צריכים להיות פרושים, ורש"י פירש בכוונת התורה כהנים להיות פרושים מהעציות מן העבירה שבכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה. והרמב"ן חולק עליו ואומר שאין הכוונה של פרישות זו לפרוש מהעציות, אלא הפרישות היא שלא יהיה נבל ברשות התורה, דהיינו שלא יאמר שכל מה שהתורה לא אסרה עליו יכול להתיר לעצמו להיות בעל תאוה, וזולל וסובא בריבוי אכילה גסה, ובדיבור המאוס, ולהיות מצוי תמיד אצל אשתו. על כל אלו וכיוצא בהם לא הכתוב להזהיר לכל אחד ואחד שצריך לקטף את עצמו ולפרוש מהם מהחיל המותרות, וכן לפרוש מכל קטמאה אפ"כ¹ שהתורה לא אסרה זאת, כמו שאמר במרמא

(חגיגה יח): בגדי עם הארץ מדרס לפרושים | שהם כטומאת אב

–בהוויתן– תהיו' כל אחד יתעלה ויתקדש כפי ערך מדרגתו ומעלה.

ולהבין ענין זה על דרך הפשוט, איך ענין סגולת האחדות והחיבור ריעים יחד מועיל לשמירה מהרע של רדיפת התאוות והמותרות, הוא על דרך אומרים ז"ל (ברכות כח:)^א כשאדם עובר עבירה בסתר אומר בלבו (הלואי) שלא יראני אדם, ומסתתר מחמת פחד מהבריות, ולכן כשאדם מחובר ודבוק תמיד ברעיוניו בחבירו, ועל ידי זה הוא מרגיש כאילו חבירו עומד אצלו ממש, ממילא הוא מתבייש ממנו, וירא לחטוא אפילו בדברים שאינם איסור בעצם אלא מצד שהם תאוות ומותרות^ב.

וכפי אשר שמענו מאדמו"ר מביאלע אחר שהרחיב הדיבור בפרשת אחרי^ב, שהקב"ה אמר

הערות וציגונים

ז. בגמרא שם מסופר על רבי יוחנן בן זכאי שחלה ונכנסו תלמידיו לבקרו וכו', אמרו לו, רבינו, ברכנו. אמר להם, יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, אמרו לו תלמידיו, עד כאן? וכי די בזה שיהיה מורא שמים כמורא בור', אמר להם, הלואי שיהיה לכם יראה כזו, שהרי כשאדם עובר עבירה מסתתר מחמת מורא מהבריות אף שיועד שכלפי הקב"ה הכל גלוי וידוע, ואם יהיה לכם מורא בשר ודם תמנעו מהרבה עבירות.

ח. רבינו מחדש כאן שני חידושים. הראשון, שהתחברות עם חברו פירושו עד כדי שהוא מרגיש איך שהוא לידו בכל עת ובכל מקום, ורואה את כל מעשיו. השני, שעל ידי שמרגיש את חברו הוא נמנע לא רק מאיסורי תורה אלא אפילו מדברים המותרים אלא שהם תאוות ומותרות, וזה חידוש נורא. ולזה אומר רבינו שהוא פירוש על דרך הפשוט. על פי דברי רבינו יתיישב על נכון קושיית המהרש"א שהקשה שם, איך בייך רבי יוחנן את תלמידיו שיהיה להם יראת שמים, הרי אמרו (ברכות לג:). הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ומתוך שלא אמר להם את זה בתורת ברכה, אלא הוכיחם שיעשו כן, וממילא יסייעו בעדם מהשמים, כי הבא לטהר מסייעים אותו (שבת קד:). ולדברי רבינו מיושב שפיר, שברך אותם שיהיה להם אהבת רעים אמיתי עד כדי שירגיש אחד את חברו בכל עת

למשה להזהיר את אהרן שלא יבוא בכל עת אל הקודש, שלא ימות כדרך שמתו בניו, וענין אזהרה זו שייך לכל אחד מישראל^א, אשר אין רשות לאדם לעלות במדרגות גבוהות מערכו, שזה היה הסיבה למיתת נדב ואביהוא, כמו שנאמר (ויקרא טז, א) בקרבכם 'לפני ה', שהיא מדרגה גבוהה ורמה, שאי אפשר לאדם לזכות בה לעמוד לפני ה' בקדושה עליונה וטהרת הנפש מכל חטא ועון, זולת הכהן גדול ביום הכיפורים, שמלבד עצם קדושתו הגדולה, עם כל זאת היה צריך גם לעשות לזה הכנה דרבה, בהפרשה מביתו שבעת ימים וכו', ורק לאחר כל מה שעשה זכה במתנה מן השמים למדרגה הנפלאה הזאת אבל אי אפשר להגיע למדרגה זו לבד^ב, וכיון שנדב ואביהו לא נצטוו על

ובכל זמן ובכל מקום, ואז ממילא ימנעו מחטא.
ט. על הכתוב (ויקרא טז, א) וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ה' יומותיו. ולא נתבאר כאן בכתוב איזה ציווי אמר ה' למשה. ועיין עוד להלן אותי ואות יב.
י. רש"י מביא שם מדברי חז"ל בתורת כהנים, על הכתוב 'וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבכם לפני ה' יומותיו', ולא נתבאר איזה דיבור יש בפסוק זה, שהרי בפסוק שאחריו נאמר שוב דבר אל אהרן אחיך, וא"כ איזה ציווי יש בפסוק הראשון, ומתוך שהקב"ה צוה למשה לזרז את אהרן שלא יבוא בכל עת אל הקודש, שלא ימות כדרך שמתו בניו, ומביא על זה משל לשני רופאים וכו'. ורבינו יבאר כאן מהו עומק המכוון בציווי זה, וגם מאחר שהתורה היא נצחית, ושייך לכל אחד ואחד, א"כ איך שייך ציווי זה לכל אחד מישראל בכל עת ובכל זמן.
יא. כידוע מדברי התולדות בשם מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע שהתורה הקדושה היא נצחית, ושייך לכל אחד ואחד מישראל בכל זמן ובכל דור ודור. ובכל ציווי יש לנו ללמוד מה ניקח ממנו לעבוד את השי"ת.
יב. דבר זה נפוץ הרבה במאמריו של רבינו, שהאדם מצד עצמו אינו יכול לבוא למדרגת הקדושה אלמלא שהקב"ה

זה, וגם לא הכינו את עצמם לכך, היה זה מדרגה גבוהה מאד יותר מכפי יכולתם, **לכך 'וימותו', כי מאחר שלא עזרו להם מן השמים לבוא למדרגה זו לא יכלו לסבול אור הגדול הזה. וכאשר הרחיב ביאור בקדושתו הגדולה בענין זה, שלא לבקש מדרגות גדולות, במדרגה של 'לפני ה' רק אחרי ה' תלכו** (דברים יג, ה), היינו כי **זה הוא עבודת כל איש ישראל**, להתעלות במדרגה אחר מדרגה, עד שיגיע למדרגה שיקדש את עצמו אפילו במותר לו [להבנת עומק הדברים עיין בהערה אות 3].

אחר כך שאל הרבי מביאלא מה זה הענין ממצות 'קדושים תהיו', שנצטוו כל ישראל כאחד

להיות קדושים, **איך יוכל לבשר ודם** שהוא קשור ועסוק עם צרכיו הגשמיים להיות קדוש, [הרי קדוש היא מדרגה גבוהה, מדרגות מלאכים שנקראים (איוב טו, טו) קדושים שהם קדושים בעצם, כי אין להם גוף כלל¹], **ואמר בשם רבינו הגדול הזקן מו"ה רבי יצחק מווארקא, שדיבר בקדשו** דהן הכי נמי, אין הקב"ה מבקש מבשר ודם להיות כמלאך, אלא ענין המצוה של **'קדושים תהיו'** הוא כמו שדרשו חז"ל (עי' ברכות יג). על הכתוב 'והיו' בהוויתן יהיו – שצריכים לקרוא את שמע בלשון הקודש כמו שהם כתובים^{טו}, כך גם מצות 'קדושים תהיו' פירושו **בהווייתן תהיו**, כמו שהוא, **היינו באותו המדרגה שאתה עומד**

הערות וציגונים

לקבלו, ויתנהג עמו לאט לאט, בתחילה ירגילו בדברים קלים שאדם דש בעקביו ולהפרישו לאט לאט מדברים קטנים, ולהרגילו להתנהג בקדושה בדברים הק' בתורה ותפילה ומצות, ולזה לא צריך לעבודה רבה, כי המאור שבה מחזירו למוטב, והתורה והמצוות יסייעו לטוב, ומתוך שלא לשמה בא לשמה, ולדחות מעליו כל המחשבות זרות ופניות וגזירות אשר במעשה הטוב, ואח"כ בכל יום ויום מוסיף לו ומרגיל, אף כשיהיה משוקע בעניני עוה"ז, ובעת עסקו במו"מ ובתאוות העוה"ז המכונים למאכלים הגסים, גם אז יקדש א"ע במותר לו, ויעשה הכל רק לשם ד' בקדושה ובטהרה, וזה צריך עבודה רבה לזכות לקיים בכל דרכיך דעהו אף לדבר עבירה (ברכות סג), היינו אף בתאוות עוה"ז שיהיה הכל קודש, וע"ע להלן בהערה אות יח ואות כ.

יד. דבר זה מובאר באריכות גדולה במאמרי של רבינו לשיבועות אות יח, דמשום הכי אצל מלאכים נאמר (בברכת יצור) 'פותחת את פיהם בקדושה ובטהרה, ואצל בני אדם נאמר (ויקרא טז, טז) וטיהרו וקידשו, שהמלאכים קדושים בעצם, וצריכים טהרה מבחוץ, משא"כ בני אדם צריכים קודם טהרה בפנימיות הלב, לנקות את כל פגמי החטאים, ואח"כ קדושה מבחוץ, ע"ש באורך. ועיין עוד בזה בפרשת כי תצא אות ה.

טו. בגמרא שם נחלקו חכמים ורבי אם צריך לקרוא קריאת שמע דוקא בכתבה – בלשון הקודש, או שאפשר לקראותה בכל לשון, רבי סובר שלומדים מהכתוב בפרשת שמע (דברים יג, י) 'והיו הדברים האלה על לבבך, והיו בהווייתן יהיו, שאף

נותן לו זאת, עיין בפרשת בא אות א וזלה"ק: ידוע מאמר חז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום וכו' ואלמלא הקב"ה עוזרו לא ה' יכול לו, היינו שעפ"י הטבע, ולאשר שאדם מחולל בעון וכמו שנאמר הן בעון חוללתי, והוא בעוה"ז השפל, אי אפשר שיטה את נפשו הבהמית לטוב ולהתגבר על כח המתאוה, וכאשר אנחנו רואים בכל האומות שרובם נוטים אחרי שרירות לבם הרע. אכן בכח עזר העליון השופע על ערדת עם קודש בכח הזה יוכלו לקדש ולטהר את עצמם ולהגביר הטוב על הרע ולהטות לבבם לטוב, ואפשר זה פי' הכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה', היינו שאתם בני"י תוכלו להיות קדושים בכח קדושתו שאני שופע בכם תמיד מקדושתו. וכן הוא עוד בהרבה מקומות, [ועיין עוד מש"כ דבר נורא בריש פרשת פקודי אות א]. ואין הקב"ה נותן את זה אלא למי שמכין ומזמין את עצמו לדבר זה, כמו שהאריך בזה רבינו כאן בפרשה אות א והובא להלן בהערה הסמוך.

יג. מה שכותב כאן רבינו שלא כל מוחא סביל דא להיות במדרגה של לעמוד 'לפני ה' וצריך לקיים את המדרגה של 'אחרי ה' וגם להבין היטב את חילוקי המדרגות בזה הוא ענין עמוק מאד ועיין מה שהאריך רבינו בזה בפרשת תולדות אות יא ואמכ"ל. ובמאמרי לשמיני עצרת אות לה הרחיב רבינו בביאור וסדר העבודה הראויה בענין לקדש עצמו במותר, וזה לשונו הק': ולמדה תורה דרך ארץ איך לתקן... שלא ירצה הבעה"ב לתקנו יתיך בפעם אחת ולהפרישו מכל רע אשר הורגל בו עד עתה וללמדו יתיך דרך הטוב הגמור, כי לא יוכל

גם להתקדש בהוויתן באותו מדרגה כמו שהם, וגם להתעלות עוד במדרגת קדושתם, ולכן היה צריך להזהירו שלא יעלה יותר מדי, אלא יעלה רק על פי סדר המדרגות.

מוסיף לברך בדרך אחרי קדושים - בהוויתן - תהי', להבנים הויה וקיום בדברים 'דלא הו', להבנים קיום והוויתן לכל דברי הרשות אשר אין בהם הוויתן וקיום מצד עצמם, בכח הקדושה והנשמה העליונה שיש בך.

ואנן שאנו רחוקים ממדרגות אלו, לדידן אי אפשר לפרש בהוויתן - באותו המדרגה שאנחנו נמצאים בו, כי אין אנחנו נמצאים כלל במדרגה זו, ואנחנו צריכים עוד הרבה לעבוד להתקרב אל הקדושה², לכן **לעניות**

הערות וציגים

רוח הקדושה אשר ינפח בקרבו מהקב"ה, כענין הנשמה שנופח בהגוף... אבל הרוח הקדושה ההיא לא יוכל האדם בעצמו לזכות בו עד אשר יתן לו מה'... וזה הוא פירוש"י הו פרושים מן העריות, שתסורו מהרע ומהתאוות רעות, ותכינו עצמכם שתהיו כלים מוכשרים לקבל הקדושה של מעלה, וכאשר אנו אומרים לאחר הספירה, שבזכות הספירה והטהרה נזכה לבוא לבחינת ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה, לנפוח בנו רוח הקדושה רשפי אש שלהבת יה, שזה הוא גמר הטהרה והקדושה, כענין נשמה להגוף. עכדה"ק.

לאור דברי רבינו אלו יובן למה אסור לעלות במדרגות שאינם שלו, כיון שאם אין זה מתנת שמים אי אפשר בשום אופן שיגיע לה, וגם אם יאחז בזה איזה זמן מיד יפול, ואז יבוא לדברים גרועים ביותר כמוש"כ רבינו בפרשת בא אות א ע"ש, לכן צריך מאד להיזהר בזה.

יט. בפרשת ויגש אות ח כותב רבינו על ענין זה: ברוך ד' יום יום (תהלים סח, ב). פי' כמו שצריך להודות על עניני הגוף לפי מדינתו, כן בעניני הנפש, אף שצריך להתאוות ולחמוד לעלות עוד למדרגה גדולה, עכ"ז צריך להודות להש"ת גם לפי מה שהוא כי ה' באפשרות להיות ח"ו גרוע יותר. וזהו 'קדושים תהי', היינו גם בהמדרגה שעומד בה יתן הודאה על חלקו. כ. עין במה שכתב רבינו בפרשת בא אות א [ועוד הרבה מקומות], שצריך לזה עבודה רבה לזכות לקיים בכל דרכיך

בה, בהמדרגה הזו תהיה קדוש, אבל לא לעלות למעלה ממדרגתך³], וכמו שאמרו במדרש (ויקד"א.

ה"י) ממה שנאמר 'ויקרא אל משה' שמשה רבינו המתין עד שקראו לו ולא נכנס מאיליו, יש ללמוד, שלא טוב לאדם לדחוק את עצמו לעלות למקום גבוה ואח"כ יורידו אותו משם"י, **מוטב** שאתה תשב למטה והממונה **יאמר לך עלה כו'** ממה שאתה תשב למעלה ואח"כ יאמרו לך רד, כמו כן מוטב לאדם שיעלה במדרגות לאט לאט ויהיה לזה קיום, ושלא ימהר לעלות ואח"כ יפול"י, **עכלה"ק** של הרבי הזקן מווארקא זי"ע. **והדברים ראויים למי שאמרים** [רבינו הזקן מווארקא] **ולהנאמר לו** [הרבי מביאלא], שהם היו קדושים וטהורים, והיו צריכים

באמירתן יהיו כפי שהם כתובים, דהיינו בלשון הקודש דוקא, הרי שבהוויתן פירושו כמו שהוא, וגם לפי חכמים החולקים על רבי שאפשר לקרוא בכל לשון, היינו משום דכתיב באותו פרשה 'שמע' שפירושו בכל לשון שאתה שומע, אבל גם הם לומדים ש'והי' היינו בהוויתן יהו, והם לומדים מזה שאם קרא קריאת שמע למפרע לא יצא. ומזה יש ללמוד גם לענין מצות קדושים שיש לפרש בכוונת הכתוב 'תהי' בהוויתן כמו שהוא, והיינו שתחזיקו ותתקדשו בקדושתכם באותו מדרגה כמו שהוא - כפי הראוי לכם.

טז. עיין בהערה לעיל אות יג מה שהבאנו מדברי רבינו באריכות את סדר הראוי והנכון בזה, וע' בהערה להלן אות יח. יז. זה לשון המדרש: רבי יהושע דסכנין בשם ר' לוי פתר קרא [של 'ויקרא אל משה' על פי הכתוב] (משלי כה ו) כי טוב אמר לך עלה הנה מהשפילך לפני נדיב. ר' עקיבא מתני לה בשם ר' שמעון בן עזאי, רחק ממקומך שנים ושלושה מושבות ושב, עד שיאמר לך עלה, ואל תעלה שיאמרו לך רד, מוטב שיאמרו לך עלה עלה, ולא יאמרו לך רד.

יח. לעיל בפרשה אות א כותב רבינו: כאשר האדם מכיר ערכו, והכרתו חזקה בה', כי ממך הכל ומידך נתנו לך, אז גם אם מקדש ומטהר א"ע בכל יכולתו, יודע בעצמו ורואה בחוש העזר העליון, ואלמלא הקב"ה עוזר לו לא ה' יכול לו, ואחר כל אלה הטהרות והיגיעות נעשה כלי מוכשר לקבלת

גשמי קודם שמשמש בהם, ומכוון בהם הכוונה **הראויה**, והוא המטרה שלשם כך ברא הקב"ה את הדבר הזה, על ידי זה **מעלה אותם** הדברים הגשמיים הנפסדים **מעלה מעלה**, ובהם שמשמש בהם רק לצורך עבודת ה' וכפי רצון ה' ולא למילוי תאוותיו ח"ו, בזה הוא **מחברם אל הקודש**, אז מכניס גם בהם **הויה וקיום**, ואף שהם דברים גשמיים, מכל מקום כיון שהכניס בהם את אור וחיות השי"ת, נעשים **המה קישוטין לשכינה**, והקב"ה שמח ומשתעשע בהם **למעלה**^{כב}, כאשר נתעלה הניצוץ הקדוש ההוא מבירא עמיקתא, מבור עמוק – היינו דבר גשמי ונפסד שאין לו שום מציאות וקיום, **לאיגרא רמה** למקום גבוה – שעשה מהם דבר רוחני והכניס בהם מציאות וקיום לעד^{כג}.

וזה הוא הפירוש 'קדושים תהיו', שהוא המצוות עשה קדש עצמך במותר לך, היינו לעשות קודש מכל דבר הרשות שמצד עצמם אין להם שום הויות וקיום, ועל ידי שישמש בהם בקדושה יכניס קיום והויות לכל הדברים אשר מצד עצמם אין בהם הויות וקיום, וזה הכוונה במה שנאמר 'תהיו' 'בהויות תהא', היינו שאין צריך

שכלנו נאמר בזה כוונה אחרת ברמז הכתוב 'קדושים תהיו' – בהויותן תהיו, לדרכנו במאמר הקודם (אות ב), ונסביר עוד [מלבד הפירוש הפשוט לדלעיל] איך האחדות בכלל ישראל והביטול של כל אחד לחברו גורם שיוכל לקיים מצות הפרישה מתאוות והתקרבות לקדושה, על פי דברי רבינו המגיד הגדול ממעזריטש בפירושו על דברי הסבא (זוה"ק ח"ב צה), 'ואתקשטת בקישוטין דלא הו', [שהשכינה הק' כביכול מתקשטת בקישוטין שלא היו]^{כד}, היינו כי המצוות והמעשים טובים ותורה ותפילה וכל דברים שבקדושה יש להם הויות, מציאות וקיום, כי המה מאמר ה', וכמו שהקב"ה נצחי וחי וקיים לעד, כך גם דבריו חיים וקיימים, ולעולם דברו נצב וקיים ואינו מתבטל כלל, מה שאין כן דברי הרשות וכל צרכי עולם הזה, אכילה ושתייה וכדומה אין להם הויות וקיום נצחי, כי המה באים רק מעולם הזה שהוא עובר וכלה ונפסד, ממילא גם המה אין להם קיום והויות, וכל זה הוא רק אם משתמש בהם רק השתמשות גשמית בלבד, כמעשה בהמה וככל הגויים, אבל כאשר איש ישראל שם אורחותיו – מודד ומחשב את כל הליכותיו, ומתבונן בכל דבר

הערות וצינים

השפל. [ובכמה מקומות הוסיף רבינו, שהקב"ה שש ושמח בעבודה זו, כמשל המלך ששמח את עצמו עם בנו אשר התרחק מעליו והלך בשביה זמן רב, כן משתעשע הקב"ה עם ניצוץ הקדוש אשר נתעלה על ידי פעולות הגשמיים], ראה עוד בבית המאמר אות ב.

כג. וכתב בספר התניא (פרק לו) שכאשר יעסקו כולם בענייני רשות אך ורק לשם שמים, וישמשו בכוחות הנפש הבהמית לתורה ותפילה וקיום המצוות, אז יתעלה כללות הטוב שבנוגה, שהיא כללות החיות של העולם הזה הגשמי, אל הקדושה, והרע שבו יתבטל, ועי"ז יתבטלו כל השלש קליפות הטמאות, כי לא יהי להם מהיכן לינוק את חיותן. ועיין בבני יששכר מאמרי השבתות (י, ה).

דעהו אף לדבר עבירה (ברכות סג), היינו אף בתאוות עוה"ז שיהי' הכל קודש. ובתחילה צריך להרגיל עצמו בדברים קלים יותר, וכבר הבאנו לעיל בהערה אות יג את דברי רבינו בשמיני עצרת אות א את הזדר הראוי והנכון בזה ע"ש, וכאן מבאר רבינו את ראשית כניסת העבודה בענין זה.

כא. ולכאורה אי אפשר להבין את הדברים כפשוטם, מה – ולמה הם קישוטים? ואם הם בחינה של 'לא הו' שאין להם שום הויה א"כ איך הם יכולים להיות קישוטים להקב"ה?

כב. במאמרי שבועות אות ז [ועוד כמה מקומות] שעבודה זו הוא דבר חדש שאין ביכולת שום מלאך לעשות כזאת, להעלות הדברים הנמוכים בקדושה וטהרה, מבלעדי האדם

לעלות ולטפס למדרגות גבוהות שאין ראויים לה, אלא 'בהוויתן' כמו שאתה - **בכח הקדושה והנשמה העליונה שיש בך, וזה הוא הויות שלך**^כ, ואת הקדושה שיש לך **מכח הקב"ה המהוה הכל**, ונתן בך קדושה ונשמה טהורה [להבנת עומק כוונת רבינו עיין בהערה אות^כ], עם זה **תכניס גם כן הויות**

בדברים הרשתיים, על ידי שתתבונן במחשבתך [שהוא מצד הנשמה שבמוח] מי ברא כל אלה, ועל מה ולמה אתה משתמש בהם^כ.

ויבאר איך זוכים למדרגת 'בהוויתן תהיו' על ידי
אחד מג' בחינות של עולם, שנה, נפש, שיש כח

הערת וציונים

הנפש האלקית, ונעשה כשוטה לחטוא כנגד השי"ת (עיין בתניא פרק ט). כדי לנצח במלחמה זו, צריך האדם להזהר ביותר שלא ליתן לכסות את עינו ולהסתיר ממנו את אור ה', אלא להיות מחובר ומקושר עם החלק אלקי שבו, ולזכור כי קדוש שוכן בקרבו, ולהתאמץ בכל לבושי נפשו - שהם מחשבה דיבור ומעשה להגביר את כח הנפש האלקית על הנפש הבהמי, ולעשות רק רצונו יתברך שמו, והבא לטהר מסייעין אותו, ועבודה זו תחילתה עבודה וסופה מתנה. עיין עוד בהערה אות כב. והוא מה שכתב רבינו: **'בהוויתן תהא', היינו בכח הקדושה והנשמה העליונה שיש בך, וזה הוא הויות שלך, מכח הקב"ה המהוה הכל, תכניס גם כן הויות בדברים הרשתיים**. כלומר מכיון שכבר יש בך את כוחות הקדושה אין זה נחשב לעבודה למעלה ממדרגותיו, אלא בהוויתן תהא - בכח הקדושה והנשמה העליונה שיש כבר בך.

כו. ובימי הספירה הוא זמן המוכשר לכן ביותר כמו שכתב רבינו במאמריו לשבועות אות ז: וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' והקרבתם מנחה חדשה לה', היינו שבכל ימי הספירה נתרפאו ישראל מכל תחלואיהם, ונטהרו מכל זוהמת המצרים הנדבק בהם, וכן זכר עשה לנפלאותיו לעד, וציונו במ"ע של ספירת העומר לטהרו מקליפותיו ומטומאתיו ומזוהמתיו, היינו להזהר ולהשמר מכל רע, ונכרה זכו ע"י הימים והזמן להטוה ולהתרחק מטומאת מצרים... ואחר הספירה כראוי המרומז בפסוק וספרתם לכם, היינו מלושון ספיר, שתקדשו עצמכם בכל תאוות העוה"ז, המרומזים ב"לכם לכל צרכים כדחז"ל, אבל זה עוד אינו תכלית רצון העליון, כי נקיה מחטא היתה הנשמה גם סרם בואה לעולם השפל, רק עיקר המכוון מהספירה הוא תספרו חמישים יום, הוא בחינת חג וקדוש זמן מתן תורתנו, שאז זוכים לקבל התורה הקדושה, גם המ"ע, אשר זאת לא זכו גם אז בעת צאתם ממצרים בלעדי קבלת התורה, ועי"ז נוכל להעלות גם הדברים הארציים לשם ה', אשר זה הוא מנחה חדשה לה', רק מישראל עם קדושו ולא מזולתנו.

כד. ולכן אין זה נחשב כמי שעולה במדרגות למעלה ממדרגתו ויכולתו, כיון שהוא משתמש בכלים שנתן לו הקב"ה, והיינו בכח המחשבה מצד הנשמה הטהורה, ולכן היא בבחינת 'בהוויתן תהיו' כיון שמציאות זו היא הוה אצלו תמיד, וממילא יהיה לזה גם קיום והעמדה. ולהבין קצת יותר היטב הדק כוונת דברי רבינו, עיין עוד היטב בהערה להלן בסמוך.

כה. רבינו מזכיר כאן בקצירת האומר דברים העומדים ברומו של עולם, והם מבוארים באריכות בספר 'תניא' (פרקים א-ט) ואכמ"ל, ונביא את קיצור תמצית הדברים, ובזה יובן יותר עומק המכוון בדברי רבינו: בתוך כל אחד מישראל יש שתי נפשות, נפש אלוקי ונפש הבהמי, הנפש הבהמי שהיא מקליפת נוגה המעורב בה טוב ורע, נמצאת בחלל השמאלי שבלב, והנפש האלוקי נמשכת מחכמתו ומחשבתו יתברך, ולכן היא חלק אלקי ממעל ממש (כי הקב"ה הוא וחכמתו אחד), והיא נמצאת במוח ומאיר לתוך חלל הלב הימני. בין שתי נפשות אלו קיים מלחמה תמידית, כאשר הנפש הבהמית מושך לכל עניני תאוות העולם הזה [החלק הטוב שבנוגה מושך לדברים המותרים ודברי רשות - להיות נבל ברשות התורה. והחלק הרע מושך אפילו לדברי איסור שהם משלש הקליפות הטמאות. ובהשתמשות לדברי היתר ורשות לשם תאוה נותנים גם כן כח לשלש הקליפות הטמאות, ויש נפק"מ בהם לענין אופני תיקוני החטא, ואכמ"ל]. והנפש האלוקי רוצה למשוך על הלב ועל כל האברים ועל החלל השמאלי שבלב, למשוך את כולם לעבודת השי"ת בביטול והכנעה, ולבוא לידי אהבת ה' ותיקון כל המדות. כל האפשרות לחטוא ח"ו הוא רק מחמת ההסתרה שהנפש הבהמי מסתיר את אור ה' המאיר בנפש האלקית, ולכן נכנס לאדם רוח שטות עד שנראה לו שהוא יש בפני עצמו, ואינו מכניע ומבטל את רצונו לרצון השי"ת, והוא כמו אדם שקושרים לו את עיניו ומנהיגים אותו כמו שוטה, שאף אם הוא באמת איש חכם ונבון, אבל אם עיניו קשורות ומכוסות, אינו רואה מה שנעשה עמו, ואפשר לעשות עמו כל שטות שבעולם, כך הנפש הבהמי מכסה ומסתיר את אור ה' המאיר בו מתוך

הרפואה והעצה שהכין הקב"ה **"בעולם"** שהוא המקום, הוא בארץ הקדושה, שהיא נקראת בלשון הכתוב (יח"א, יט) **"ארץ חמדה"**, כטעם האמור (איוב לא, יא) **תִּשְׂרֹשׁ** שהיא לשון עקירה, ורצה לומר, שקדושת ארץ ישראל מסירה ועוקרת את כל החמדות רעות, כמאמר הכתוב (ישעיה א, כא) **צדק ילין בה**, ודרשו בה חז"ל (תנחומא פנחס, יג) מעולם לא לן אדם בירושלים ועבירה בידו^כ, ובכח קדושת הארץ מהפכם את כל חמודי הארציות והתאוות לחמוד רק אל הקדושה, [ומעין זה הכח היה ההבטחה, שנתנה התורה לכל הבאים לארץ ישראל^{כט}, שכאשר אתה תבוא אל ארץ הקדושה, ובפרט לעולי רגלים^ל, ולא יחמוד

ביד כל אחד מהם לבטל חמדות עוה"ז, שלא לחמוד את חלק הארציות, אלא להכניסם אל הקדושה.

והדרך לזכות לזה הוא, כי זה ודאי שלא ברא הקב"ה יצר הרע בלי תבלין לבטלו, ובבריאית העולם ברא הקב"ה את כח הבריא **"ב'עולם' ו'שנה' ו'נפש'** [היינו במקום, ובזמן, ובאדם], וגם כח ההתגברות הכין הקב"ה בעש"ן [עולם שנה ונפש], שבכל אחד מאלו נמצאים דברים אשר המה הרפואות והעצות שהכין הקב"ה לבטל על ידם את כל החמדות רעות, ולסייע להביאם אל הקדושה^{כז}.

הערות וציונים

הארץ לאברהם אבינו, ולכל אחד מישראל יש ד' אמות בא"י, וכמוש"כ מהר"ם מרוטנבורג בתשובה (סימן תקל) דמשום הכי לא תמכר הארץ לצמיתות, כי כל ישראל עתידים לחזור עליה ולירש אותה. ומכח אותה הקדושה הנצחית שיש בה, יכולים להגיע למדרגה של חמדה דקדושה שהיא קדושה נצחית, ולבטל את החמדות רעות שהוא חמדה כלה ועוברת מן העולם.

ל. לכאורה צריך להבין מהיכן למד רבינו שההבטחה של 'לא יחמוד איש את ארצו' היא לכל העולים לארץ ישראל ובפרט לעולי רגלים, הרי הפסוק מדבר רק על עולי רגלים. ואולי יש לפרש ביאורו כך: דבפסוק הקודם שם נאמר: שלש פעמים בשנה יראה כל זכור את פני האדון ה' אלקי ישראל. ואח"כ כתוב את ההבטחה: כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך ולא יחמוד איש את ארצו בעלותך לראות את פני ה' אלקיך שלש פעמים בשנה. וצ"ב מהו 'כי אוריש' על איה ענין בא ליתן טעם. ופירש רש"י, לפי שאגרש את כל הגוים מפניך, ועל ידי זה יתרחב גבולך ביותר ותהיה מרוחק מבית המקדש, ולא תוכל לראות לפני תמיד, לכך אני קובע לך שלש רגלים הללו.

ומדברי רש"י משמע להדיא, כי לולא הטעם שנמצאים מרוחק מבית המקדש צריך [ועכ"פ אפשר] לעלות יותר משלש פעמים, אלא שהתורה לא הטריחה על המרוחקים. וא"כ ספיר יש לומר שההבטחה שנאמר שם בפסוק הם גם על הקרובים שיכולים לעלות תמיד, וגם על הרחוקים שלא נתחייבו יותר משלש פעמים בשנה. ומה שכתב רבינו 'ובפרט

כז. בפרשת ויצא אות א כותב רבינו: הנה ידוע שיש 'עולם שנה' ו'נפש', היינו כי לפעמים יקרה לאדם פשוט ג"כ שיתפלל כראוי, וישיג יראת שמים לעילא מן דרגיה, וזה הוא מחמת שה' מקום הוא קדוש או מחמת 'הזמן שבתות ויו"ט מקראי קודש', או מחמת קדושת הצדיק כמו שמבאר כאן להלן].

כח. השל"ה הק' מבאר מה שאנו אומרים בהושענות, הושע נא 'לינת הצדק' שהוא מלשון הכתוב בישעיה 'צדק ילין בה', ואמרו במדרש, מעולם לא לן אדם בירושלים וחטא בידו, כי השני תמידים היו מכפרים, תמיד של שחר מכפר על עבירות לילה, ותמיד של בין הערביים מכפר על עבירות היום וכו'.

ובאמת יש לזה מקור קדום מהתורה גופא, דכתיב (דברים ג, כה) הנה הטוב הזה והלבנון, ואמרו בגמרא יומא (לט:) הלבנון זה בית המקדש, על שם שמלכין עוונותיהם של ישראל. והטעם שרבינו הביא הוכחה מהנביאים ולא מהתורה, אולי יש לומר, כי פסוק זה מדבר רק על בית המקדש עצמו, וישעיה הנביא מדבר על כל ירושלים, שצדק ילין בה, ורבינו רוצה להוכיח מזה, שבית המקדש משפיע על קדושת ירושלים, שבכח קדושתה אפשר לבטל את כל החמדות הרעות, ועדיין צ"ב.

כט. דבר זה שיש הבטחה של 'לא יחמוד איש ארצו' גם לכל באי הארץ, צריך ביאור ומקור, שהרי בפסוק לא נאמר זאת אלא לעולי רגלים, ועיין בהערה להלן בסמוך. ועוד מרומז כאן בדברי רבינו, את הענין שאמרו חז"ל בכתובות (ק:) כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה, כי ארץ ישראל היא סימן לנצח ישראל לא ישקר, מכח ההבטחה של ירושת

איש את ארצך' היינו שאתה **לא תחמוד** שום **חמדה רעה**, כי כל החמדות רעות יתבטלו **מחמת קדושת ירושלים**, ממילא **מהכח הקדוש הזה** שאין לך שום חמדה רעה ולא רציות הגשמיות, תזכה במדה כנגד מדה, שגם **לא יחמוד איש את ארצך** בעלותך לראות את פני ה' (שמות לד, כד).

והרפואה והעצה שהכין הקב"ה **"בשנה"**, שהוא הזמן, הוא **בשבת קודש**, שהוא **נקרא** (זמור מנוחה ושמחה) **'יום חמדתו'** (עיין בעל הטורים בראשית ב, ב), וכן אנו אומרים בתפילה (תפילת העמידה לשבת קודש) **'חמדת ימים אותו קראת'**, ופירושו, שהקב"ה הכניס בשבת כח של חמדה דקדושה, ומכח קדושת וחמדת השבת **מסיר** האדם את **חמדת ותאוות** רעות של כל ימי

המעשה, ומסייע להביאם אל הקדושה, שלא יחמוד אלא דברים שבקדושה^{לא}, וגם כן יש עוד דבר שהשבת מועיל לבטל את כל החמדות הרעות, והוא **מכח הביטול שנתבטל** האדם בעיני עצמו, **מאור קדושת שבת קודש**, שמאיר לו את האמת, להכיר את שפל מצבו, ועל ידי זה נעשה נכנע ובטל לפני הקב"ה^{לב}, וכאשר **יבטל** האדם את **כח הגוף והחומר** שלו, **ממילא** יהיה כל **אכילתו** בקדושה, כדי לקיים מצות **אכילת סעודות שבת קודש**, ולא לשם מילוי תאוותיו ח"ו^{לג}, ועל ידי זה **כל עניני חמדת עולם הזה** שיש לו, יהיו **המה בקדושה, וכל העונג שיש לו** מכח האכילה והעונג **בשבת קודש הוא, מה שכל הדברים האלה מחזקים**

הערות וציורים

אור שבת קודש מתפעל בנפשו עריבות נעימות מתיקות, ויודע איך היה כל השבוע באפילה ובחושך ולא ראה אור הבהיר בשחקים, ונעשה נדכה ונשבר מרחקותו מד' כל ימי השבוע, וחושק ומתאוה לזכות עוד למעלה גבוה. ובפרשת זכור אות ג כתב עוד: כשיתבונן איש ישראלי בהתבוננות זה עד כמה הגדיל ד' בחסדו הגדול עלינו להנחילנו בבחי' נחלה יום ש"ק למנוחה, ובקדושת אור אמת אשר יופיע ביקרו ביום ש"ק כמאחז"ל אפילו ע"ה אימת שבת עליו והוא אומר אמת, ממילא מתבונן עי"ז באמת ונעשה נכנע ושפל, וע"י ההכנעה והשפלות זוכה עוד יותר להרגיש נועם קדושת ש"ק.

לג. כמו שכתב רבינו בפרשת נשא אות א, בענין קבלת קדושת שבת, שבתחילה צריך להיות אדעתא דנפשיה, לקדש ולטהר עצמו שיוכל לקבל יקרת נועם מהופעת אור קדושת ש"ק, וזוכה אח"כ להשפיע ולהעלות נח"ר ותענוג להשבת, שזהו עיקר המכוון מהעונג שבת, כמאמר חז"ל כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים, ולא אמרו כל המתענג בשבת, כי העיקר שיענג את השבת ולא שיענג את עצמו. וזה הוא שנאמר 'ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת', פירוש, שהעם זרע קודש עושים את השבת, ר"ל שמשפיעים שפע קדושה להש"ק, ובזה הם מענגים את השבת...

לעולי רגלים' היינו שהם צריכים יותר שמירה, כן פירש רבי אברהם בן הרמב"ם. ועיין באבן עזרא כאן.

לא. להבין איזה כח יש בשבת שהוא מבטל את החמדות הרעות, על פי דברי **מרן הבעל שם טוב הק'** (כתר שם טוב ח"ב כ טור ג) וזה לשון קדשו : ...וזהו גם כן ענין שאנו אומרים בשבת **'הפורש סוכת שלום'**, כי סוכה הוא מענין סוכה ברוח הקודש, ולשון צופה, שהוא ענין הבהירות המתגלה כדי שעל ידי זה ישתוקקו הנשמות אליו יתברך שמו ועיני כל אליו יצפו, ושלום, הוא ענין התקשרות הברואים בבורא יתברך שמו, כי ענין שלמות ושלום הכל אחד, וענין שנקרא סוכה הוא כמו סכך שיש בו נקבים, ומתנוצץ אור השמש בו דרך נקבים כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כמו כן הבהירות של השם יתברך מתגלה לכל אחד ואחד לפי ערכו, לאחד הניצוץ הוא קטן, ולאחד הוא גדול מזה, ולזה נקרא סוכה, **ועיקר יום השבת הוא להתדבק בהשם יתברך על ידי תפילה ותורה לשמה ולזה קורא בזהו הקדוש האי יומא יומא דנשמתין ולא יומא דגופא, ר"ל שמאיר שורש הנשמות על הנשמות שבגופים, והם נכספים אליו, וזה נקרא תוספות שבנשמה יתירה, וכל זה נרגש לברי לבב.**

לב. כן כותב רבינו בהרהר מקומות, ובפרשת תרומה אות א כתב: ...זה הוא ענין הנשמה יתירה, שבבוא לאדם קדושת

ושבח שבת קודש, שישמח ישראל משבחים ומזמרים להקב"ה^ל, והאכילה שלכם יהיה גם כן למען שתבואו לדבקות בה' ותוכלו להודות לה' [עיין בביאורים אות^ל בביאור עומק הענין], וכיון שגדול כל כך כח האכילה של שבת, שמביא לדבקות בה' ממילא מעלה על ידי האכילה הזאת כל התאוות וחמדת הזמן מששת ימי המעשה^{לז}.

הערות וצינונים

הסמ"ג ורבינו ירוחם והלבוש ויום של שלמה פ"ב בביצה סי' ד, אלא שהם כתב דזה דוקא לת"ח שיגיעים כל השבוע בתורה ע"ש) על כל פנים חזינן דמצות האכילה בשבת הוא יותר ממצות האכילה ביו"ט, והטעם, דביו"ט הוא מדין שמחה ובשבת הוא מדין עונג (שו"ת חת"ס או"ח סי' קסח).

ובפנימיות הענין, שמחה היא גם לחלק של הגוף [וזהו חציו לה' וחציו לכם], משא"כ עונג הוא כולו לה', כי ענין העונג הוא דבקות וקדושה בה', וזהו שנאמר בפיוט (זמר שבת היום) אכול משמנים שנתה ממתקים, כי א-ל יתן לכל בו דבקים, ופירשו הספרים הקדושים, שעל ידי האכילה בשבת נותן הקב"ה לכל אחד שיוכל להידיבק בו [והיא סוגיא ארוכה, ואכמ"ל], ולכן גם בתורת הסוד מצאנו חילוק זה, והוא מש"כ בזה"ק (ח"ב פח: וכן נפסק להלכה ברמב"ם פ"ו מיר"ט ה"ח) דביו"ט אסור לאכול ולשמוח לבד ועונשו חמור מאד רח"ל, אלא צריך ליתן גם לעניים, ובשבת אין צריך, כי ביו"ט הוא ענין של שמחת הגוף, וצריך לשמח גם את גופם של העניים, משא"כ בשבת אינו חמור כל כך, כי שבת הוא שמחת הנשמה, וכל חד וחד לפום דרגה דיליה, ואכמ"ל. את כל זה, ועוד ועוד, כתב רבינו בתכלית הקיצור: **כי שבת ושיר של יום השבת הוא שבו טוב להודות לה', וזה כל מעלת ושבת קודש, והאכילה שלכם יהיה גם כן למען שתוכלו להודות לה'.**

לז. בפרשת ויגש סוף אות ו כתב רבינו בענין הדיבורים של הקידוש בשבת, וזה לשון קדשו: וזה שיש האר"י הק' בזמירות 'נעבדיך לך כתרין במילין יקירין בשבעין עטורין'. ע"י מילין יקירין מהקידוש שהוא חכמה זוכה לכתר, כתר מרוכז לבן חורין שאין עליו שום השתעבדות בבחי' מלך, והיינו ע"י **אור קדושה וטהרה מהשבעין מילין יקירין מהקידוש, זוכה להמליך הצורה על החומר ולהיות בחי' בן חורין משעבודי תאוות עניני עוה"ז.** ולזה נקראו רבנן מלכים כמאז"ל חז"ל מאן מלכי רבנן, כי הרבנן והצדיקים זוכים להמליך ולהגביר הצורה על החומר. וזה צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם,

את כחו כדי להודות ולהלל את הבורא יתברך שמו בתורה ותפילה^{לז}, ועל זה נאמר (שמות טז, כה) **ויאמר משה 'אכלוהו היום', והיה צריך לומר אכלו היום, ומהו 'אכלוהו'? אלא היינו שתאכלו ובכח זה תמשיכו לתוככם את מעלת וקדושת היום, ומהו אותו המעלה? כי שבת ושיר של יום השבת הוא, שבו טוב להודות לה', וזה כל מעלת**

לד. בענין הדיבורים של שבת קודש בתנ"ת כתב רבינו בפרשת וישלח אות ד: ונצח להרגיש אור מופלא מנוגע זיו יקרת קדושת ש"ק הוא, דנודע מש"כ בס' יצירה שאבנים הם אותיות, השדה הוא חקל תפוחין קדישין, והיינו ע"י דיבורים הק' מש"ק, היינו ע"י התפלות והקידוש, זוכה לקשר נפשו בקדושת הבוה"ה, כמ"ש חז"ל כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, שמקשר נפשו בזה בחבל נחלת ד'. וז"ש האר"י הק' נעביר להון כתרין במילין יקירין בשבעין עטורין, היינו ע"י ע' תיבות שבקידוש נעשה לכל העולמות כתרין.

לה. כדאיתא בזה"ק (ויקהל רח:). על דא בעי לאשתדלא בצלותא ובשירין ותושבחן דמאריהון, ולאשתדלא באורייתא, האי יומא איהו יומא דנשמתין דאתעטרא ההוא צרורא דנשמתין בתושבחן דמאריהון, בגין גך משבחי בתושבחן דנשמתא, והיינו נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלקינו ורוח כל בשר, ולית תושבחתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא, והאי יומא קיימא ברוחא ונשמתא איהו לאו דגופא. [וראה עוד בזה"ק (ח"ג טז). שקורא לנשמה יתירה דשבת בשם 'נשמת כל חי' לפי שהיא יוצאת ומתגלית מההוא 'חי עולמים'].

לו. הנה מצאנו חילוק גדול בין מצות האכילה של שבת ובין מצות האכילה של יו"ט, דביו"ט נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע (פסחים סח:). דלר"א בעינן או כולו לה' או כולו לכם, ולר"י חלקהו חציו לה' וחציו לכם, וכך נפסק להלכה ברמב"ם (פ"ו מה' יו"ט ה"ט) ובשו"ע (או"ח סי' תקטז). ולענין שבת אמרו שם בגמ' אמר רבה: הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם, מאי טעמא 'וקראת לשבת עונג'. וכתב העולת שבת דמשמע מסוגיא דגמ' דבשבת אפשר לעשותו כולו לכם, וכן פסק להלכה האליה רבה (שם ס"ק), אבל המג"א (שם ס"ק) חולק עליו ואמר 'נשתקע הדבר ולא נאמר, דהא כתיב ג"כ 'שבת לה' אלקיך', וא"כ לא גרע ולא עדיפי מיו"ט (ועיין בא"ד שמתרין קו' ז), ומביא שכן כתבו הגמ' הטור ובי' בסמ"ח רפח בשם הירושלמי, וכן פסקו

והרפואה והעצה שהכין הקב"ה **"בנפש"**, הוא כח הקדושה של **התלמידי חכמים והצדיקים הקדושים** שהם **נקראים** (הושע יג, טו) **'כלי חמדה'**, וכן **דניאל נקרא** (דניאל י, יא) **איש חמודות, וכאמרם ז"ל** (מגילה ו. מ"ק כה:) **בהספד על פטירתו של רבי זירא, אוי נא לה אמרה יושבי העיר טבריה הנקראת 'רקת'** [שאפילו ריקנים שבה מלאים מצוות כרימון], ועל מה היא אומרת אוי, **על כי אבדה כלי חמדתה**, על שנאבד מתוכה רבי זירא המכונה 'כלי חמדה' לח. והטעם שהצדיקים נקראים 'כלי חמדה' **יען שהמה ממליכים** את אור ה' וקדושתו על כל איביהם^{לט}, **ומגבירים** את כח הנפש האלוהי הנקרא **'צורה' כיון**

שכולו רוחני, **על** הנפש הבהמית הנקרא **'חומר'** שהוא כולו גשמי, **וכמו כן הם מגבירים את כח הקדושה על היפוכה** של הקדושה, שהוא רדיפת התאוות והמותרות, **לכן גם כן נקראים הצדיקים** (משלי ח, טו) **'מלכים'**, כמו שאמר חז"ל (גיטין סב.) **מאן מלכי רבנן**, והטעם, **כי בכח קדושתם** הגדולה שהם מהפכים את החומר לצורה^מ, **מעלים המה** גם את **כל תאוות וחמדות** של כל האנשים הדבקים בהם **ומבטלים את עצמם לקבל דבריהם**^{מא}, ועל ידם הם זוכים ומהפכים את חמדתם הרעה **לחמדה דקדושה**^{מב}.

הערות וצייונים

מא. בענין 'התבטלות לצדיק' כותב רבינו בפרשה אות ב שעיקר הקבלה שיוכל התלמיד לקבל מרבו היא **רק כאשר מינף כיף תחת רבו... והביטול הזה הוא דבר קשה... ועל ידי קדושת ש"ק ויו"ט ור"ח נעשה בטל, ויוכל להשרות בקרבו קדושת רבו...** ובספר רמתיים צופים (תד"א פ"ג אות לד) מביא שהרה"ק הרבי רבי בונם מפשיסחא שאל את היהודי הקדוש, שהיה אומר 'כל המחובר לטהור טהור', ושאל לו, וכי הקב"ה וותן הוא, ומה סברא הוא שבדבר קל יהיה לו מדרגת הצדיק, והשיב לו: **שזה עבודה גדולה מאד להיות דבק לצדיק האמיתי, ויותר קשה מלהיות צדיק בעצמו, ואין כאן ויתר כלל, ומסיים שם ואומר: ומי שהיה רגיל אצל צדיקים האמיתיים יודע ומבחין דבריו הקדושים הללו.** וכן כתב בהיכל הברכה (פ' בהר) **שהוא נסיון גדול לדבק עצמו בצדיק אמתי, והוא מן עבודות קשות שבמקדש, נסיון גדול שלבו מושך אותו הרבה ממנו.** ובספרו אוצר החיים (פ' כי תצא) כתב עוד: **הזהרתי כמה פעמים לדבק עצמו בצדיק הדור כי זה כל האדם, ובלבד שיהיה באמת ובלב תמים כדי לקבל מלכות שמים, וצדיק הדור מעלה נפשו להאיר בהארה נפלאה בתורה ובמצוות, כמו שראינו בעיינינו פעולת נסיות אל הצדיקים.** ומסיים שם בדברים קשים ביותר על אותם המדברים סרה על זה, ואל תאשים אותי שדברתי עד כה מה שאין דרכי, **כי כך נצטיית בחלום.**

מב. **טז.** דברי רבינו כאן בענין הדבקות והתבטלות לצדיק היא משנה ערוכה בתורת החסידות, ורבינו מדבר בקצרה

שעושים לעצמם כתרים, וע"י מילין יקירין מהקידוש נעשים בבחי' בן חורין משעבדי היצר, וכל השתוקקות וחמדות נפשם הוא רק לעבוד את ה', כמ"ש דהע"ה 'נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' בבי ובשרי ירננו אל אל חי'.

לח. המפרשים מרבים לפרש למה נקרא רבי זירא 'כלי חמדה' וגם למה נאמר 'כלי חמדתה' בלשון רבים, עיין בעיון יעקב ושפתי חכמים, ועוד, וכולם מבארים הטעם על רבי זירא. אבל רבינו כותב כאן שכל הצדיקים נקראים כלי חמדה, וכפי שהוכיח זאת מהושע ודניאל, ולכן מבאר טעם אחר בזה.

לט. בהערה לעיל אות ט..... הבאנו את דברי הבעל התניא בפרק יט שכתב כי הנפש הבהמית מסתיר את אור ה' המאיר בנפש האלוקית, ולכן נכנס לאדם רוח שטות עד שנראה לו שהוא יש בפני עצמו, ואינו מכניע ומבטל את רצונו לרצון השי"ת. כדי לנצח במלחמה זו, צריך האדם להזהר ביותר שלא ליתן לכסות את עינו ולהסתיר ממנו את אור ה', אלא להגביר את כח הנפש האלקית על הנפש הבהמית, וזהו מה שכתב כאן רבינו בטעם שהצדיקים נקראים מלכים וכלי חמדה.

מ. כמו שכתב האבן עזרא (במדבר ו, ז) למה נאמר בנידן 'כי נזר אלוקיו על ראשו': כי כל בני אדם עבדי תאוות העולם, **והמלך באמת שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו, כל מי שהוא חפשי מן התאוות.** וכן מביא רבינו בפסח אות כב בשם האלשיך הק' על דברי הגמרא (ברכות ז.) צדיקים יושבים **ועטרותיהם בראשיהן**, היינו זה נקרא עטרה, אם אינו משועבד לחומר וליצר הרע.

- **עולם**, וזה מסתיר יותר את כח האור הנפש האלוקי, ומגביר את נפש הבהמי, וגורם לנו לחטוא מ^ג. וגם אין לנו בחינת 'נפש' את הכח של **צדיקים כאלה**, שיכולים להעלות את נשמותינו ולהאיר לנו מתוך **חשכות**, שנוכל על ידם לבטל את חמדות הרעות בחמדות טובות וקדושות **כאשר היה לפנים**, כי **גם הם כבר אין אתנו, ולא נשאר לנו כי אם כח קדושת השבת קודש**, שהוא הכח של 'שנה' - כח

בעונותינו הרבים לא נשאר לנו בגלותנו כי אם כח קדושת השבת קודש, אבל כשנתעורר קדושת הזמן של שבת קודש, נוכל להעלות גם את קדושת עולם ונפש, ונזכה לביטול ולאבהת רעים האהובים, ולטהר את עצמנו מכל חמדות הרעות, ולהחזיר לקדושה, ונוכל להכניס היות וקיום וחיות לכל דברי הרשות.

ועתה בעונותינו הרבים כאשר גלינו מארצנו **ואבדנו ארצנו, ואנחנו על אדמה טמאה** בטומאת ארץ העמים, ואין לנו הכח של **בחינת קדושת המקום**

הערות וצינים

הכח והגבורה להתגבר על יצרם, ולבם ברשותם ומסירים כל החיצונים, ומשברים כל הקליפות, ואז נתגלה אצלם הרשימו הנ"ל, אבל **המון עם וכללות של הכני"א אשר המה משוקעים בתוך עסקי עולם הגשמי ומלוכשים בתאות וחמדות המדומים, ולאלו אין להם זה הכח לשבר לבושי הלב ולעורר הרשימו, אך התיקון שלהם הוא, דכשיש להמון עם דביקות וחיבור עם הצדיק שבדורם, אז יכול להתמשך עליהם הארה להרשימו הנ"ל אף שבפ"ע אין כח בידם, מ"מ ע"י שהם דבוקים ומחוברים ואוהבים הצדיקים עובדי הש"י, ואז הצדיקים בודאי יש יכולת בידם לגלות הרשימו הנ"ל, ואז כשהצדיקים מושכין הארה לרשימו הנ"ל אז מרגישים ג"כ שאר האנשים הדביקים בהצדיקים ומחוברים להם בקשר אמין, וגם עליהם ממילא יופיע אור עליון, ועל ידי אור הצדיק מאיר ג"כ הרשימו מאור נשמתם.**

מג. על פי דברי רבינו במאמריו לפסח אות לו, וז"ל: אמרו חז"ל (ברכות ז.) גלי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכויות, היינו עפ"י המבואר שהקב"ה צבר עפר מכל ארבע רוחות הארץ, כדי שתקלוט אותו לקבורה בכל מקום, וברש"י הביא שלקח עפרו מעפר ארץ הקדושה, ושניהם אמת, ובטח האדמה מארץ הקדושה ה' קדוש והאדמה מחול' הוא חול, והיא השאור, וממנה מתחיל העיסה, הוא החומר מכל הגוף, להתחמק. וזה הוא השאור שבעיסה, ואילו היינו כעת עכ"פ בארץ הקדושה לא יוכל לשלוט המעט עפר הרע היסודי בנו, כ"כ, רק גם כעת אנחנו על אדמה טמאה ומצא מין את מינו וניעור, וכשנזכה להיות בארץ הקדושה נוכל להוציא מוחשבתינו הקדושה והאמיתית לפועל הטוב, כי גם הגוף יהי מזוכך.

על שני נקודות, הנקודה הראשונה היא בהמשך להנאמר במאמרו לעיל, שלא לבקש מדרגות שאינם לפי ערכו, והנקודה השניה, שכדי לזכות למצות 'קדושים תהיו' ולהגביר את הנפש האלוקי על הנפש הבהמי תהיו העצה הנאמנה היא להתבטל לצדיק ועל ידו זוכים לזה. ונביא שני מקורות נאמנים לזה, ונראה איך שרבינו כתב את כל דבריהם בתכלית הקיצור:

בענין הראשון שלא לבקש מדרגות:

כתב הרה"ק המאור ושמש בפרשת ויחי בלשונו הק': ששמע מפה קדוש איש אלקים בוצינא קדישא הקדוש, המנוח אב"ד ור"מ דק"ק נשכ"ז [ה"ה מוהר"מ מנעשכ"ז ז"ע] שאמר: ששורש מה שנוסעים לצדיק, יהי עיקר הכוונה לא כיש מי שנוסעים עבור תפילה, ויש מי שנוסעים עבור תורה, **ויש מי שנוסעים עבור שיראו מדרגות, לא זה הוא הנסיעה העיקרית, אלא העיקר הנסיעה היא רק עבור לבקש ה' יתברך, לידע ולירא מהשי"ת היראה הרוממות, ולידע כי הוא עיקרא ושרשא דכל עלמין...**

ובענין השני שע"י הצדיק מבטלים את החמדות הרעות ומהפכים אותם לחמדה דקדושה:

כתב הרה"ק האוהב ישראל בפרשת ראה, וז"ל: הקב"ה כל העולמים ברוך הוא ובורך שמו, השפיע לה רוח קדושה וטהרה אז במעמד הר סיני הנבחר, ונתן אז מרוחו עליהם, ועי"ז נעשה רשימו וחקיקו, אח"כ כשאדם עוסק בתורה ובמצות אז הוא מעורר הכלי והרשימו הנ"ל, ונמשך להרשימו הנ"ל אור רוחני ושפע קודש, ויכול להוליד תענוג גדול באורות עליונים, אך לאו כל אדם זוכה לזה שיהא היכולת בידו לגלות הרשימו הנ"ל, כי אם ליחיד סגולה בני העלייה אשר להם

הזמן מעולם שנה נפש, וכשנתעורר הזמן נוכל להעלות גם עולם ונפש, וכאשר היה במצרים^{מד}.

לעיל ביאר רבינו את בדרך הפשוט איך אחדות ואהבת רעים מביא לקדש עצמו בדברים המותרים, וכאן מסיים לפרש בדרך אחר – במדרגה גבוהה יותר שאינה פשוטה כל כך, אבל היא ראויה לכל אחד.

לזאת על ידי קדושת השבת קודש, נזכה לביטול ולאהבת ריעים האהובים, ועל ידי זה נזכה לטהר את עצמנו מכל חמדות הרעות, ולחמוד לקדושה, ועל ידי קדושת השבת קודש ומקראי קודש, נוכל להכניס הויות וקיום וחיות לכל דברי הרשות, לריח ניחוח לה^ה.

יהי רצון שנזכה לשמור שבת כראוי, ולהרגיש נועם קדושתם, לזכות על ידם לתשובה שלימה,

ולהעלות גם את כל דברי הרשות למעלה כרצון ה', אמן.

כד מטאן חבריא לפרשתא דא חוו חדאן, על שזכו להיות חברים יחד כאיש אחד, ולבטל את עצמם לרשב^ה, ונעשו קדושים וטהורים כמלאכים.

ואולי נרמז דברנו בדברי בזה"ק (ח"ג פא.) כד מטאן חבריא לפרשתא דא חוו חדאן - שכאשר הגיעו החבריא קדישא של רשב^ה לפרשה זו היו שמחים ביותר, היינו ששמחתם היה על שזכו להיות חברים יחד כאיש אחד, ולהקשיב לקח מפי רבן הקדוש רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, ועל ידי אהבת רעים וגם על ידי דבקותם בנפש הצדיק זכו ונעשו קדושים וטהורים כמלאכים. ה' יתן שנזכה לזה בזכות קדושת שבת קודש, ונזכה לאהבת חברים, אמן.

הערות וציורים

הקדושה מעין מה שהיה בבית המקדש, ששם היה יחד כל הג' בחינות של עש"ן, וזה עיקר הבקשה על בנין ביהמ"ק, שזה הנקרא גאולה שלמה ע"ש.

מד. כוונתו למה שכתב בפסח אות כב שעל ידי קדושת הזמן אפשר לזכות גם לבחינת עולם ונפש, והענין שצריך לכל שלושת הבחינות ולא סגי באחד מהם, כדי שיתעורר

תמצית המאמר

ואטהר מכל סיג ופגם, ואתקדש בקדושה של מעלה.

לבחינת 'ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה',
לנפוח בנו רוח הקדושה רשפי אש שלהבת יה, שזה
הוא גמר הטהרה והקדושה, כענין נשמה להגוף.
ועל ידי הביטול והחיבור, שנחבר עצמינו יחד בלב
אחד לאחד יחיד ומיוחד, ועל ידי הקהילה שנקהל
עצמינו בכנסיה לשם שמים, נזכה להפריש עצמינו
מכל רע. על דרך הפשוט, כי כשאדם מחובר ודבוק
תמיד ברעיוניו בחבירו, וכאילו חבירו עומד אצלו
ממש, ממילא הוא מתבייש, וירא לחטוא.

ובהעמיק יותר, הנה הקב"ה שברא את נפשות
האלו, הוא גם ברא את הרפואה והתבלין להתגבר
על הנפש הבהמי, והוא חמדה של קדושה הנמצא
בשלוש בחינות של 'עולם' 'שנה' ו'נפש' ועל ידם
אפשר לבטל את כל החמדות רעות, ולהביאם
אל הקדושה. בעולם, ארץ הקדושה נקראת ארץ
חמדה שמסיר כל החמדות רעות, בשנה, שבת
קודש הנקרא 'יום חמדתו' שמסיר חמדת ותאוות
כל ימי המעשה, וגם כן מכח הביטול שנתבטל
מאור שבת קודש, וכאשר יבטל כח הגוף והחומר,
ממילא אכילתו אכילת שבת קודש, וכל עניני חמדת
עולם הזה המה בקדושה. בנפש, התלמידי חכמים
והצדיקים הקדושים נקראים כלי חמדה, שהם
ממליכים ומגבירים הצורה על החומר והקדושה

מצוות 'קדושים תהיו' נצטוינו להיות פרושים
מעריות ולקדש עצמו במותר לו - לפרוש מכל תאוות
וחמדות רעות שנפשיו של אדם מחמדתו, להפוך את
כל החמדות הרעות לחמדה של קדושה ודבקות בה'.
אבל במשנה זהירות שלא לעלות במדרגות עליונות
שאינם לפי ערכו, אלא קדושים תהיו - בהוויתן תהיו,
כמו שהוא, כלומר כל אחד לפום דרגה דלילה, צריך
להתנהג בקדושה ובפרישה, ולעלות מעלה מעלה
בסולם העליה מדרגה אחר מדרגה.

העבודה של מצוה זו אינה עבודה קלה כלל ועיקר,
תחילתה עבודה וסופה מתנה, בתחילה צריך לזה
יגיעה ועמל רב, וכולי האי ואולי יזכה בסופו למתנת
ה', שיזכה להיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה,
ואדם המקדש עצמו מעט מלמטה מקדשים אותו
הרבה מלמעלה. שכל מי שיקדש ויטהר א"ע זוכה
לרוח קדושה מהקב"ה, אבל הרוח הקדושה ההיא
לא יוכל האדם בעצמו לזכות בו עד אשר ינתן לו
מה'. כשם שאי אפשר ליתן נשמה בהגוף מבלעדי
הקב"ה שנופח בנו נשמת חיים, כך לא יוכל האדם
להיות בעצם קדוש רק כלי מוכשר להקדושה,
ואנו צריכים להכין עצמינו להיות כלי מוכש לקבל
הקדושה של מעלה, כמו שאנו אומרים לאחר
הספירה, שבזכות הספירה והטהרה נזכה לבוא

על היפוכה, ובכח קדושתם מעלים המה כל תאוות וחמדות המבטלים את עצמם לקבל דבריהם, לחמדה דקדושה.

ועתה בעוונותינו הרבים כאשר אבדנו ארצנו, ואנחנו על אדמה טמאה, בחינת המקום, עולם. וגם צדיקים כאלה, להעלות נשמותינו ולהאיר לנו מתוך חשכות, כאשר היה לפנינו, גם הם אין אתנו, ולא נשאר לנו כי אם כח קדושת השבת קודש,

וכשנתעורר הזמן נוכל להעלות גם עולם ונפש, לזאת על ידי קדושת השבת קודש, נזכה לביטול ולאהבת ריעים האהובים, ועל ידי זה נזכה לטהר את עצמנו מכל חמדות הרעות, ולחמוד לקדושה, ועל ידי קדושת השבת קודש ומקראי קודש, נוכל להכניס הויות וקיום וחיות לכל דברי הרשות, לריח ניחוח לה'.

הוראה למעשה בעבודת ה'

- א. ענין המצוה של 'קדושים תהיו', היינו להיות פרושים מעריות ומתאוות רעות שנפשו של אדם מחמדתן, ולקדש את עצמו במותר לו, ולהכנס לשערי קדושה, הפְּרָשָׁה זו תוכל לזכות על ידי הביטול והחיבור, שנחבר עצמינו יחד בלב אחד לאחד יחיד ומיוחד, ועל ידי הקהילה שנקהל עצמינו בכנסיה לשם שמים, נזכה להפריש עצמינו מכל רע.
- ב. אין רשות לאדם לעלות במדרגות גבוהות מערכו, ואיך יוכל לבשר ודם להיות קדוש, שהיא מדריגה גבוהה, ואמר הרבי הזקן מווארקא זי"ע, 'קדושים תהיו' בהווייתן תהיו, היינו בהמדרגה שאתה עומד בה, בהמדרגה הזו תהיה קדוש, אבל לא לעלות למעלה ממדרגתך.
- ג. כאשר איש ישראל שם אורחותיו, ומכוון בהם הכוונה הראויה, ומעלה אותם מעלה מעלה, ומחברם אל הקודש, אז מכניס גם בהם הויה וקיום, והמה קישוטין לשכינה, ומשתעשע בהם למעלה, כאשר נתעלה הניצוץ הקדוש ההוא מבירא עמיקתא לאיגרא רמה. וזה הוא 'קדושים תהיו' - לעשות קודש מדבר הרשות, ויכניס קיום והויות לכל הדברים אשר אין בהם הויות וקיום, וזה 'בהויותן תהא' - היינו בכח הקדושה והנשמה העליונה שיש בך, וזה הוא הויות שלך, מכח הקב"ה המהוה הכל, תכניס גם כן הויות בדברים הרשומים.
- ד. הדרך לזכות לזה הוא כי ב'עולם' ו'שנה' ו'נפש' נמצאים דברים אשר המה הרפואות והעצות לבטל כל החמדות רעות, ולסייע להביאם אל הקדושה. "בעולם" - ארץ הקדושה הנקראת 'ארץ חמדה', ולא יחמוד איש ארצך' את הארציות, שמסיר כל החמדות רעות, ומהפכם לחמוד אל הקדושה.
- ה. "בשנה" - שבת קודש הנקרא 'יום חמדתו' שמסיר חמדת ותאוות כל ימי המעשה, ומסייע להביאם אל הקדושה, וגם כן מכח הביטול שנתבטל מאור שבת קודש, ממילא אכילתו אכילת שבת קודש, וכל עניני חמדת עולם הזה המה בקדושה, וכל העונג שיש לו בשבת קודש הוא, מה שכל הדברים האלה מחזקים כחו להודות ולהלל בתורה ותפילה, והאכילה יהיה גם כן למען שיוכל להודות לה', וממילא מעלה על ידי האכילה הזאת כל התאוות וחמדת הזמן מששת ימי המעשה.
- ו. "בנפש" - התלמידי חכמים והצדיקים הקדושים הנקראים 'כלי חמדה', שהמה ממליכים ומגבירים הצורה על החומר והקדושה על היפוכה, לכן נקראים מלכים, מאן מלכי רבנו, ובכח קדושתם מעלים המה כל תאוות וחמדות המבטלים את עצמם לקבל דבריהם, לחמדה דקדושה.

בית המאמר

מעשיהם של צדיקים

א

ואהבת לרעך כמוך אני ה'

ואהבת לרעך כמוך

רבינו מחדש כאן שני חידושים גדולים. הראשון, שהתחברות עם חברו פירושו עד כדי שהוא מרגיש איך שהוא עומד על ידו בכל עת ובכל מקום, ורואה את כל מעשיו. השני, **שעל ידי שמרגיש את חברו הוא נמנע לא רק מאיסורי תורה אלא אפילו מדברים המותרים אלא שהם תאוות ומותרות, וזה חידוש נורא.** ולזה אומר רבינו שהוא פירוש על דרך הפשוט.

אולי יש לומר בדרך צחות על פי דברי **הצמח צדק** זי"ע שאמר שבתורה יש פשט רמז דרש סוד, ובכל חלק יש גם כן פשט רמז דרש סוד, ואפילו בסוד עצמו יש בו ג"כ פשט שבסוד, ורמז שבסוד, דרש שבסוד, וסוד שבסוד. והוסיף עוד ואמר: שרשב"י גילה את הפשט שבסוד, והאר"י הק' גילה את הרמז שבסוד, הבעל שם טוב הק' גילה את הדרש שבסוד, ומלך המשיח יגלה את הסוד שבסוד. וא"כ מה שרבינו אומר כאן על פירושו

רבינו מבאר במאמרו את ענים הציווי של 'קדושים תהיו' שנאמר בהקהל, מה שלא מצינו כן בעוד מקום שיהיה ציווי על זה, **כי טעם קדושים הוא, שתהיו פרושים מעריות ומתאוות רעות שנפשו של אדם מחמדתן, ולקדש את עצמו במותר לו, ואיך נבוא לזה, לפרוש מתאוות עולם הזה ולהכנס לשערי קדושה, הפְּרָשָׁה זו תוכל לזכות על ידי הביטול והחיבור, שנחבר עצמינו יחד בלב אחד לאחד יחיד ומיוחד, ועל ידי הקהילה שנקהל עצמנו בכנסיה לשם שמים, נזכה להפריש עצמינו מכל רע.** ומבאר רבינו הפירוש בזה **על דרך הפשוט, ענין סגולת האחדות והחיבור רעים יחד לשמירה מהרע הוא, על דרך אומרם ז"ל כשאדם עובר עבירה אומר (הלאי) שלא יראני אדם, וכשאדם מחובר ודבוק תמיד ברעיוניו בחברו, וכאילו חברו עומד אצלו ממש, ממילא הוא מתבייש, וירא לחטוא.**

וממילא פורש עצמו אפילו מדברים המותרים מחמת יראת שמים שיש לו מהקב"ה, מכח מה שיש לו מורא בשר ודם.

‘ואהבת לרעך כמוך’ בפועל ממש

מעשה נפלא של אהבת רעים במעשה ולא רק בדיבור ומחשבה:

הגאון הצדיק רבי ניסים קרליץ זצ"ל הלך פעם עם משמשו בדרך, למולם הגיע אחד משכניו שדר בסמיכות לרבי ניסים ואמר לו: הרב צריך לפצות אותי ב 600 ש"ח בגין תיקון סתימה בביתי בעקבות שפיכת שארית הצבע ששפכו בביתו של הרב, וזה גרם לסתימה במערכת הביוב שלי!

מיד הוציא רבי ניסים 600 ש"ח מכיסו ושילם לשכנו, התנצל בפניו וביקש את סליחתו, והכל בא בשלום על מקומו, והאיש הלך לדרכו...

לאחר מכן פנה הגבאי לרבי ניסים ושאל אותו: רבינו האם אמנם כן? כך צריך לנהוג, לשלם מיד בלי לברר האם אכן כן כפי מה שהוא אומר?!

השיב לו רבי ניסים, יש לי שלושה סיבות למה לא הייתי צריך לשלם כלל:

ראשית. לא שפכתי את הצבע לתוך מערכת הביוב שלו, גם הוא לא אמר זאת, אלא שמתוך הצבע ששפכו אצלי בבית נגרם לו נזק, ואין זה אלא גרמא בנזיקין, ואני פטור לשלם.

שנית. מי צבע לא סותמים מערכת ביוב, כנראה שהיה שם משהו אחר שגרם לסתימה! ואין זה קשור אלי כלל.

שלישית. לא צבעו אצלי בבית כלל, וממילא גם

לא שפכו אצלי בבית את הצבע!

אם כן מדוע מיהר הרב כל כך לשלם לשכן ועוד סכום גבוה כל כך? שאל הגבאי.

שזה על דרך הפשוט, אולי זה הפשוט שבסוד... ולהלן יתואר יותר עומק דברי רבינו.

בספר עירין קדישין (ד"ה ואהבת) מביא מהרה"ק מוה"ר מרז"ץ זי"ע לבאר את מאמר הכתוב **‘ואהבת לרעך כמוך אני’**, על פי משל לשני חברים שהיו אוהבים זה את זה באהבה רבה ויתירה, ונתפס אחד מהם למלכות ודנו אותו למיתה רח"ל, והיה חברו מיצר ודואג מאוד על כך, עד שהלך ובא לבית המשפט ואמר לשופטים, הנה אגלה לכם האמת, שאין האשמה תלויה בפלוני כלל, כי אני הוא שעשיתי העוול הזה ועתה באתי להודות ולהתוודות, על כן הניחו אותו לצאת לחופשי.

אולם כאשר שמע זאת הנאשם וראה כי הנה זה חברו אוהבו, מיד טען לעומתו שלא להאמינו בדבריו אלה, כי רק הוא לבדו האשם בדבר וחברו חף ונקי מכל פשע, השופטים לא ידעו מה לעשות, כי מעולם לא אירע להם כדבר הזה, והגיעו הדברים לאוזני המלך שנתבקש לדון בעצמו דין זה.

לאחר ששמע שוב את טענות שני הצדדים פנה עליהם המלך ואמר, הנה שניכם נקיים מכל עונש, אבל בקשה אחת יש לי מכם, אחרי שאני רואה שיש ביניכם אהבה חזקה ואיתנה כל כך, הכניסו אותי ביניכם להיות גם כן בחבורתכם.

ואמר הרה"ק מרז"ץ זי"ע, אשר כמו כן אומר הקב"ה, **‘ואהבת לרעך כמוך אני’**, רצה לומר כאשר שורה אהבה אמיתית בקרב ישראל, אז אני ה' חפץ להיכלל באהבתם, להיות להם גם אוהב נאמן, עכדה"ק.

לפי"ז יבואר כוונת רבינו, שכאשר יש אהבת רעים גדולה כל כך שמרגישים אחד את השני בכל עת ובכל מקום, זה מביא שגם הקב"ה ביניהם,

השיב לו רבי נסים: **הכל שוה בשביל לחיות בשלום עם השכן!!!**

זהו קיום מצות 'קדושים תהיו' בקדושת המעשה, וזהו מה שכתב החזון איש: כי באמת אין כל עצב בעולם למי שמכיר את אור האורות של האמת ונשמת שד-י תבינה!

'ואהבת לרעך כמוך אני ה' בפועל ממש

מעשה נפלא של קדושת המעשה מתוך אמונה תמימה:

רבי משה יעקב רביקוב צ"ל [הסנדלר מתל אביב שהחזון איש צ"ל בחר לעצמו את מנוחתו בבית החיים סמוך ונראה אליו] נפגע פעם ל"ע בתאונת דרכים בתל אביב.

לאחר שהשתחרר מבית החולים, הזמינו אותו לבית המשפט, לנתינת עדות ולחקירה מטעם המשטרה.

כדי לאמת את הפרטים, שאל אותו השופט:

קוראים לך יעקב רביקוב? "כן".

הלכת ברחוב זה וזה בתל אביב ביום פלוני, בתאריך פלוני? "כן".

מכונית הפילה אותך, עברת תאונה? "כן".

השופט הציג בפניו את הנהג: אתה מכיר אותו? "כן".

האם ידוע לך, כי הוא זה שגרם לך את התאונה? לא! לא הוא!

אלא מי עשה?

הקב"ה עשה את התאונה: אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים! [הוא גזר עלי את הגזרה - נהג המכונית לא היה אלא המקל, ואין לי ענין לתבוע אותו בכח]...

השופט נכנס למבוכה, ולא הבין כלל מה הוא עונה לו. שתק שניה. לקח את פטישו ודפק על השולחן: "כבוד בית המשפט!"... והחל מהתחלה לחזור על כל פרטי השאלות הנ"ל:

עד שהגיע שוב לשאלה "האם העומד כאן עשה לך את הנזק? ושוב השיב: לא ולא!

אלא מי?

"הקב"ה לבדו הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים!"

השופט כעס וחמתו בערה בו: "עוד תשובה כזו, תצא מבית המשפט עם קנס - על "בזיון בית המשפט"

הביט רבי יעקב לעברו ואמר בעזות דקדושה: אינני צוחק או מבזה חלילה, אני מדבר ברצינות! זאת היא אמונתי, ואינני נרתע משום איום! אני לא נרתע מלומר את האמת לאמיתה, כי לא הנהג הוא העושה, אלא ה' אלקים הוא בעל הכוחות כולם, והוא לבדו עשה ויעשה לכל המעשים!

השופט הבחין באמיתות דבריו, ובאמונתו האיתנה. אט אט רוחו שבה אליו, התחיל יותר להיכנס למחשבות שלו, להבין את כוונתו, ונרגע.

סגולת ומעלת אהבת חברים

בספר הק' נוצר חסד לפרקי אבות (פ"ד"ה אחדות - תאבתי) מביא **הרה"ק מהרי"א מקאמרנא** זי"ע דברים נשגבים בענין הכח של אחדות וסעודת מרעים, ומתוך דבריו הק' נבין במעט, את מה שכתב רבינו בקצרה בכח סגולת אחדות ואהבת רעים, וזה לשון קדשו:

'סעדני ואושעה', יזהרו החסידים **כשיושבין יחד באיזה סעודת מצוה, מלוה מלכה, וברית מילה וכדומה, שאין דבר גדול בעולם כמו סעודת מצוה**

מאד השקר והקליפה עד מאוד, שיש לדון לזכות אף לכח הרעים מאוד כי אנוסים הם מאוד, וזה יזהר, כי לפעמים משבח ודן לזכות את פושעי ישראל וגורם זכות גם למעלה, ושמחה לשכינה אמנו אם הבנים, ויהיה לו נסיון שיבוא לידו איזה ענין מבר ישראל שאינו בכלל הזה וכשר, ולפעמים לאיזה סיבה ידבר עליו ויקלקל מה שתיקן, ולכן יזהר מאוד.

אבל ישיבת החסידים ביחד בלב אמת אחד, ויראה ושמחה, הוא דבר גדול, כי יחד שם נורא: יוד חת דלת הוא שם נורא ונשגב, פותח שערי רחמים ורצון, ושערי שפע וברכה, ועומד בזיו כתר השכינה, וגורם קיבוץ גלויות, ויוצא מהפסוק 'יחד שבטי ישראל', שכן יוד חת דלת שם נורא, מספר שבטי ישראל תתס"ב, ועל ידי ישיבות אחים יחד, מאיר שם זה הכולל כ"ב אתון 'בך יברך ישראל' ומילואו יוד חת דלת, שם נשגב מקבץ וכולל שבחי ישראל, ועל כל אסיפה של מצוה, ובפרט אצל צדיק גמור מאיר שם זה ופותח כל מיני שערים טובים, בסוד שמות אלו: אדני – אלף דלת נון יוד, א-אד-אדני-אדני, נקודת כתר של השכינה כוללת כל ישראל, וכשיושבים יחד יכוונו בשם יוד חת דלת, יחד שבטי ישראל, הפותח שערי ישועה, ממנוה במכוון לפתוח שערי ישועה, ובזה ימשיכו ישועת ישראל לרפואה, ולרחמים, ולפרנסה, רצון שפע וברכה, [כאן הוא מוסיף עוד שמות ויחודים...] יחד שבטי ישראל לישועתך קוית' ה', באסיפות חברים נפתחים שערי ישועה ורחמים, ונתבטלים כל גזירות רעות, לישועת ה' קוית', אסיפתי מקוה ישראל ה', ובפרט כשהם עשרה אנשים מישראל, שהשכינה שורה עליהם, ישבו בהכנעה ובשמחה,

כשיושבים יחד אחים ורעים, ומכל שכן סעודת שבת, שהוא מועיל להרבה ענינים להתקשרות אהבה, ולהכנעה, ולהמשכת פרנסה, ולכל טובות שבעולם, ובלבד שיהיה בלב אמת, ובשמירת פיהם מבלי לדבר שום דבר גנאי על שום בר ישראל, אלא טובת ושבח הצדיקים.

ולא יאספו שום אסיפה של מצוה אלא אצל איש שיש להם הכנעה ובושה ממנו עכ"פ מעט, כי קבלה מרבינו הקדוש רבי אלימלך זי"ע, שכל אסיפה שאין שם ראש, הס"מ ימ"ש נעשה שם ראש. והעיקר שמירת פיהם, כי שולחן הוא דבר גדול, דבר קדוש, ובלבד שיהיה עליו דברים קדושים, ולא יטמאו את שולחן המלך. וישבו בשמחה ובכל מיני שמחות, ובלבד בשמירת פיהם.

בכתב יד קודש של ר' מענדל מפרמישלאן זי"ע כתב: באתי להפריש מן האיסור שאל יתלווצץ משום אדם, הגם שמצוה לשבח הטובים ולפעמים לגנות הרעים, כדי שלא ימשכו אחריהם במקום שמטעים העולם, זה שייך לצדיק גמור שיודע מה עושה ובמבחן גדול, ועל כל פנים זהו סיבת ירידות ושפלות של ישראל שמדברים סרה על חבריהם, כי דע באמת, שאף צדיק גמור כשמדבר לעת הצורך על איזה כת שקרים מטעי העולם, אם אינו עושה בהשכל גורם צער גדול לשכינה, כי צער גדול למעלה כשמדברים רע אף על פושעי ישראל, אפילו על הרעים מאוד הנדחין, שכמעט עוברין בפרהסיא ביד רמה, ידן אותם לכף זכות וגורם סעד לשכינה, ושמחה, כי בין כך ובין כך קרויים בנים. ואל יפריש עצמו מן הכלל להיות הוא פרט, כי לא יהיה לו חלק בהשפעות של כלל ישראל. ובתוך הכלל אף הרעים מאוד בפרט בדור הזה שמתגבר

כי בכל מקום שיושבים עשרה מישראל ומדברים טובות, השכינה שורה עליהם, ואם היה נכנס מלאך ביניהם היה נשרף תיכף, **זכור אחי לפני מי אתה יושב, ובישיבה של מצוה יהיה המתקת הדינים, ורב טוב לבית ישראל.**

קדושים תהיו - דמיהם במ

איתא בשם הרה"ק השרף מקאצק זי"ע שפרשת קדושים מתחלת במצות 'קדושים תהיו' ומסיימת 'דמיהם במ', ואמר בלשון קדשו: בליט זאל זיך גיסן און הייליג זאל מען זיין [שישפך אפילו דם בשביל לקיים מצות קדושים תהיו'. ואילו הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע אמר שצריך להמתיק את כוונת הכתוב, כדי שלא לסיים בדבר שאינו טוב (עי' שו"ע או"ח סי' קלח), ולכן פירש הוא את הכתוב, 'דמיהם' מלשון געלט [מעות], ואמר הכתוב 'דמיהם במ' אידן זאלן האבן אסאך געלט --- שיתברכו ישראל בממון בהרחבה גדולה, שיהיו להם דמים מרובים ושפע רב.

ואולי אפשר לקשר בדרך צחות בין ענין זה ובין מצות 'קדושים תהיו' שאי אפשר לבוא לזה אלא בהקלה - באהבת חברים, ובהקדם מה שאמר הרה"ק רבי יעקב מראדזימין זי"ע לפרש את דברי חז"ל (סנהדרין קנ:): גדולה לגימא שמקרבת את הרחוקים, שסעודת מרעים הוא סגולה להרבות אהבת רעים, והביא ראיה נפלא לזה מדברי הגמרא (ע"ז כט:): שרבי מאיר גזר על פתם של עכו"ם משום יינם, ועל יינם משום בנותיהם, והנה על רבי מאיר אמרו בגמרא (חגיגה טו:): שלמד תורה מאחר ולא חשש שמא יושפע ממנו, כי רבי מאיר מצא רימון תוכו אכל קליפתו זרק, הרי שהתורה אינה מקרבת כל כך כמו שסעודת מרעים מקרבת. וכפי שהבאנו עתה את דבריו הנוראים של בעל נוצר חסד מהרי"א מקאמרנא זי"ע, וכיון שנצטוונו במצות קדושים תהיו על אהבת רעים, ואחד הדברים המועילים לזה הוא סעודת מרעים, לכן מסיימת התורה 'דמיהם במ' שיהיה לזה דמים בהרחבה ושפע רב, כדי שיהיו יכולים להרבות במצוה זו.

ב

יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו.

לעצמו מאמר ששמע מרבינו הישמח ישראל זי"ע בפרשת פנחס תרנ"ה בעת שמחת התנאים של בן אחותו, רבינו היה משתתף תמיד בשמחת צאצאי מרן רבינו הזקן מאלכסנדר זי"ע ואף היה נושא מדברות קדשו. [תצלום כתב יד זה מופיע בשלהי הקובץ התורני 'ישמח ישראל' (9)]:

שמעתי מפיו הקדוש בפרשת פינחס שנת תרנ"ה, על סעודת תנאים שכתב גיסו המנוח החו"מ הר" בצלאל דעמבינסקי עם בנו הר" יחזקאל, ואמר על המדרש (במד"ד כא, יא) בנות צלפחד צדקניות היו שלא נישאו אלא להגון להם, שהיו מעלים את החומר לצורה, שהיו מהפכין את החומר שיהיה דומה לצורה, **וזה הוא כל עבודת עוה"ז ותכלית של הבריאה שיהיה לכל דבר גשמי עליה למקום שורש העליון.**

ואמר בשם **כ"ק מרן אביו הרבי הזקן זי"ע שאמר בשם זקינו כ"ק מרן הרבי ר' פייבלי זי"ע** שהיה אומר דמשמחת נשואין רואים שאפילו דבר גשמי יש לה עליה למקום גבוה למאוד, דנוקבא נמוכה במדריגה מהזכר (זהו"ק ח"ב ד: רמד), ויש לה התחברות זה עם זה, כמו"ש (כתובות מח.) עולה עמו ואינו יורדת עמו, כמו כן הדברים הגשמיים שהם קטנים בערכם, יהיה להם התחברות ועליה למקום גבוה ורוחני.

רבינו מביא במאמרו: **כאשר איש ישראל שם אורחותיו, ומכוון בהם הכוונה הראויה, ומעלה אותם מעלה מעלה, ומחברם אל הקודש, אז מכניס גם בהם הויה וקיום, והמה קישוטין לשכינה, ומשתעשע בהם למעלה, כאשר נתעלה הניצוץ הקדוש ההוא מבידא עמיקתא לאיגרא רמה. וזה הפירוש 'קדושים תהיו', שהוא המצות עשה קדש עצמך במותר לך, היינו לעשות קודש מדבר הרשות, ויכניס קיום והוויות לכל הדברים אשר אין בהם הוויות וקיום, וזה 'בהוויתן תהא', היינו בכח הקדושה והנשמה העליונה שיש בך, וזה הוא הויות שלך, מכח הקב"ה המהוה הכל, תכניס גם כן הוויות בדברים הרשתיים. ובכמה מקומות הוסיף רבינו, שהקב"ה שש ושמח בעבודה זו, כמשל המלך ששמח עצמו עם בנו שחזר אחר שהתרחק מעליו והלך בשביה זמן רב, כן משתעשע הקב"ה עם ניצוץ הקדוש אשר נתעלה על ידי פעולות הגשמיות, ושמחה כזו אין להקב"ה אפילו לא משרפים וחיות ואופני הקודש, אלא מישראל שוכני בתי חומר.**

הריעו לה' כל הארץ

בענין זה יש (במאורן של ישראל פ' פנחס) העתק מכתב ידו של הר"צ צ"צ מוה"ר מנחם מענדל לנדא זצ"ל, בן בנו של כ"ק מרן הרבי מביאלא זי"ע שרשם

וזה פי' הגמרא הנ"ל חטוף ואכול חטוף ואישתי, דעלמא דאזלינ מניה כהלולא דמי, כלומר חטוף הניצוצין קדישין מהגשמיות, להעלותם למעלה, כאדם שחוטף מרגליות מן החול, כמו שרואים שהנוקבא שהיא פחותה במדרגה יש לה התנשאות, ותתחבר עם הזכר שהוא גבוה ממנה כנ"ל, כך הוא העולם, עיקר העבודה בדברים ההכרחיים והנצרכים להאדם היא על מנת שיעלה אותם למעלה ראש ויחברם לשורשן העליון.

חטוף ואכול חטוף ואשתי

על פי פירושו של רבינו שצריך לחטוף את הניצוצין כבי הילולא, יש מעשה נפלא שהיה זה לא מכבר:

איש חסיד היה בויליאמסבורג אשר בברוקלין וישמו ר' יעקב מתתיהו זעליגפערל ז"ל אשר נפטר לפני כמה שנים. איש חסיד זה אשר מוצאו ממדינת פולין, עבר ל"ע את כל מאורעות השואה ושתה את כוס יין התרעלה עד תומה. הוא איבד את כל משפחתו, הכל בכל מכל כל. ונשאר גלמוד וערירי בודד בעולמו.

כאשר יצא את אושוויץ לאחר השחרור, לא ידע מה לעשות עם עצמו, להיכן ללכת, היאוש והתקוה החלו להילחם בו ובתוכו זה בזה, לאט לאט החל ללכת בעורו ועצמותיו ללא בשר ורוח חיות, עד שהגיע לעיירה קטנה הסמוכה לאושוויץ, ובתוך העיירה מצא בית הכנסת למחצה, חורבה שנשארה מהחורבן הגדול שזרעו בה הנאצים הארורים ימ"ו.

כשנכנס לשם לא האמין למראה עיניו, הוא רואה שם יהודי מבוגר שהתברר לאחר מכן שהוא היה משפיע מחסידי חב"ד, יושב שם עם כמה

ואיתא בדברי האר"י ז"ל (פע"ח ש' הזמירות פ"ד ליקו"ת תהלים ק) ה'ריעו ל'ה' כ'ל ה'ארץ (תהלים ק, א) ר"ת הלכ"ה, כאשר מתנהגין בדברים הנצרכים כהלכה, אז כל הארציות עולה ונתרומם לה, כמו שאמר **המגיד הגדול מוהר"ב ממעזריטש** זצוק"ל זי"ע על דברי הזהו"ק (ח"ב צה). ואתקשטת בקישוטין 'דלא הוו'. היינו שכל מצוות ומעש"ט יש להם קיום והוויות, אבל דברי העוה"ז אכילה ושת' וכדומה המה נקראים לא הוו, כי אין להם הוויות, אבל כשאדם מכוון לעשותם לשם ה' כראוי בכוונה נכונה אז מכניס בהם ג"כ קיום והוויות, ומזה נעשה קשטוי כלה שעשועין דמלכא (ע"י אור המאיר דרוש לפסח, אור תורה אות רלג), וכן באם מתנהג כדין וכהלכה בהצרכים הגשמיים, אז יש עליה להשורש העליון.

ואמר עוד פה קדוש דאיתא בגמרא (עירובין נד.) אמר ליה שמואל לרב יהודה, שיננא, חטוף ואכול חטוף ואישתי, דעלמא דאזלינ מניה כהלולא דמי, ואיתא כי דומם צומח חי מדבר זה למעלה מזה בחיות דקדושה (ע"ח שער נ פרק י'), כמו שאמר האריז"ל (שעה"מ פר' עקב) על דברי הגמרא (שבת קמ:). ואמר רב חסדא, אנא לא בענייתי אכלי ירקא ולא בעתירותי אכלי ירקא כו', וכמו שאמר **המגיד הגדול ממעזריטש** זי"ע עה"כ (איוב לב, ח) ונשמת שדי תבינם, דהעולם היה מרחיב והולך עד שאמר הקב"ה די (חגיגה יב.), כיון שלא יהיה באפשרות לשוב להשורש מחמת רחקותם, וזה פירוש ונשמת שדי, דהשם מחמת שאמר לעולמו די, 'תבינם' שהבריא לא היתה בשביל החומריות אלא שישב להשורש, דאם לא כן למה אמר די, עכד"ק (ע"י ישר דברי אמת אות יב.).

יראי ה' חסידים ואנשי מעשה שיחיו לאורך ימים ושנים טובות.

על זה וכיצא בזה אמר רבינו **חטוף ואכול - חאפ אריין כל זמן די קענסט - חטוף ואשתי...**

קדושים תהיו -- בהויתן תהיו

בהמשך מאמרו מביא רבינו את מה שהורה כ"ק **רבינו הגדול הזקן מו"ה רבי יצחק מווארקא, שדיבר בקדשו 'קדושים תהיו' בהויתן תהיו, היינו בהמדרגה שאתה עומד בה, בהמדרגה הזו תהיה קדוש, אבל לא לעלות למעלה ממדרגתך, ומוטב שיאמר לך עלה כו' (ויק"ד א, ה) עכלה"ק.**

וצריך עיון בזה ממה שכתב רבינו במאמרי פסח אות ו, וזה לשון קדשו:

הא לחמא עניא וכ' בארעא דמצרים. פי' אף שהיו עדיין משוקעים במ"ט שערי טומאה הנקרא "מיצר ים", אף על פי כן אכלו המצה שהיא מיכלא דאסוותא, ובכח האכילה הזאת זכו לאור גדול. וכמו כן אנחנו היום בגולה, כל דכפין, היינו שהוא כפין בבחינת כפין עניא (מגילה ז:) משוקע בכל התאוות ומחשבות זרות רח"ל, ייתי ויכול מצה, ובכח האכילה הזאת יתקן הכל, כל דצריך, שנצרך לו מחילה וסליחה וכפרה, ייתי ויפסח, לשון דילוג וקפיצה, היינו **ברב כח התלהבות ידלג על המדריגה החמש עשרה בעוד לא הציג כף רגלו על המדריגה הראשונה**, ויספר ביצי"מ. השתא הכא, **אם כי אמנם שעבודת הש"י צריך להיות בהדרגה, אולם מקוצר רוח הגלות המר וצרות התכופות לא נוכל לעבוד בהדרגה, אם לא כי אם לדלג ולקפץ בכח התלהבות כציפור הנמלט מפח**, לשנה הבאה בארעא דישראל, ושם נעבוד הש"ת ביראה ואהבה ונעלה ממדריגה למדריגה [כמו שאנו אומרים (במוסף די"ט) וסדר

בחורים צעירים שגם הוא והם עברו את המאורעות הנוראות ואשר זכו להיות מעם שרידי חרב, אודים מוצלים מאש, והבחורים יושבים סביב המשפיע לוגמים משקה מ"כוס וואדקה", ומברכים זה את זה לחיים! כאשר התקרב ר' יעקב מתתיהו אליהם, שמע איך המשפיע אומר לבחורים את הדברים דלהלן: בחורים יקרים! זה עתה נסתיימה בחסדי הש"ת המלחמה הקשה, במלחמה זו לקחו לנו את הכל. את האבות והאמהות! את האחים והאחיות! את הילדים ואת כל המשפחה! את השבתות והימים טובים! את המצות, השופר, הלולב, והסוכה וכל המצות, **את הכל לקחו לנו!!!!** נשארו אחד מעיר ושנים ממשפחה, דבר אחד הם לא לקחו לנו: **את היצר הרע!!!!**

בחורים יקרים! בעוד מעט זמן, בקרוב ממש. יגיע מלך המשיח. ואז יקחו לנו גם את היצר הרע!... בחורים יקרים כל זמן שהוא עדיין בידינו ונלחם בו! לא נכניע את עצמנו אליו, לא ניתן לו לקחת מאיתנו את רוחנו ונשמותינו! **נלחם בו ונתחיל את החיים מחדש!!!!**

ור' יעקב מתתיהו איש חסיד שעד לפני השואה האימה היה עובד את ה' בחיות ובפרישקייט, הרגיש שזיכו אותו מן השמים במתנת חייו, העניקו לו זה עתה כח התחדשות - לבנות את החיים מחדש, גם הוא התחבר אליהם, התעודד איתם, וקיבל יחד איתם את ההחלטה: מתחילים את הכל מחדש! בתקוה, באמונה, ובבטחון יצא למסע חייו. חיפש את בת זוגו משיירי התופת הגדולה, ויחד הקימו מחדש בית נאמן בישראל. וזכו לדור של בנים ובני בנים חיים וקיימים עוסקים בתורה ומצות

והנה בעינינו ראינו רבים מן החסידים שנעשו משוגעים או בעלי מרה שחורה, ומאין נמצא הדבר הזה. אם מן התורה ח"ו, אדרבה, התורה עוד משמחת את הלב. ולסיבה זו אסרו חז"ל לימוד התורה בת"ב ולאבל. אם מן המצות, הלא פקודי ה' ישרים משמחי לב. אבל הענין הוא כי האנשים ההם הם הרוצים לעלות אל ה'. והסולם נעלמה מעיניהם, כי אינם עובדים את השי"ת בהדרגה, ותופסים דבר שאין שייך להם בלי שום קריאה ורשות מן השמים, וגם יש אנשים שעיקר עבודתו שלהם להשי"ת הוא כדי להיות בעלי מדריגה, ועל זה נאמר לא תעלה במעלות על מזבחי, היינו כדי להיות בעל מעלה ומדריגה. כי תגלה ערותך עליו. כמו שאנו רואין שח"ו נעשו בעלי מרה שחורה, ולא כן דרך האנשים השלמים שהם עבדים מרוצים להשי"ת, ואינם רוצים באמת שום מדריגה. ומה שאנו רואים שיש להם מדריגות גדולות הכל הוא על ידי כפייה מן השמים לצורך העולם, ויזהר האדם בזה, ואל יהרסו לעלות אל ה', כי הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם.

העבודה לירושלים, שבירושלים נעבוד כפי הסדר הראוי והנכון].

אך נראה ברור שזו הוראה מיוחדת לפסח, שהוא לילה המשומר לדילוגין ופסיחה וקפיצה, לא כן בעבודה של כל ימות השנה הוא דבר אסור, ואף מסוכן - וחמירה סכנתא מאיסורא...

ולא תעלות במעלות על מזבחי

מן הראוי להביא דברים נוראים מה שכתב הרה"ק האוהב ישראל מאפסא זי"ע (ליקוטים פרשת ויקרא) בענין זה:

'ויקרא אל משה'. פירש רש"י: לכל קריאות ולכל דברות ולכל ציוויים קדמה קריאה לשון חיבה. דע שבא רש"י ז"ל כאן ללמדנו כלל גדול בתורה, והיינו כמו שמושה לא היה ניגש לדבר עם השכינה עד שקדמו קריאה, כמו כן צריך האדם הרוצה לעלות אל ה' ממדריגה למדריגה, בכל מדריגה צריך הוא שיקדימו קריאה מן השמים, ויתנו לו אותו המדריגה. כי העבודות האמיתיות להשי"ת הוא דוקא מי שעובד את השי"ת ואינו רוצה באמת שום מדריגה, עד שקוראין לו וכופין אותו מן השמים על זה, כי הוא צורך העולם.

אמרות ופנינים יקרים

מספה"ק ישמח ישראל

קדושה – לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה

שרמזו לו שעל ידי התשובה זוכים לעלות עד כסא הכבוד.

שבועות יב

תמימות תהינה – שנעשה כל היום רק רצונו ית"ש גם בעסקנו בעניני עוה"ז

אם נזכה להעלות גם הדברים הארציים רק לה' לבדו, אז יראה כל אחד ואחד למה היה הבריאה בדברים הנמוכים האלה, ושלא היה בריאה חסרה ח"ו, וזה נקרא (ויקרא כג, טו) תמימות, וגם היום יהיה תמים, כי כל היום לא נעשה רק רצונו ית', אפילו בעסקנו בדברי העולם הזה.

שבועות יב

אם רוצה לקדש את עצמו בקדושת ישראל צריך שיהיה פנוי ממחשבות ורצונות זרות

כמו פנויה, שאם רצונה שתכנס לרשות הבעל, צריכה מקודם לסלק כל הרשותים ודעתה ורצונה, ועל ידי זה הבעל מכניסה לרשותו, כן כל איש ישראל, אם רוצה לקדש את עצמו בקדושת ישראל, צריך מקודם להיות בבחינת פנויה, שישלך מעליו כל מחשבות זרות וגיאאות ופניות, ויהיה בבחינת פנויה, ועל ידי שאנחנו מבטלים דעתנו ורצוננו, יכולים אנחנו להתקדש בבחינת כלה שנכנסה לחופה, להתקדש לשמו ית', ואנחנו אסורים לכולי עלמא כהקדש, שאין לשום חיצון שליטה בנו, בלתי לה' לבדו, וכמבואר בהאריז"ל (פע"ח שער השבת פרק יג) פירוש אתה קדש, וישראל נקראים (ירמיה ב, ג) קודש לה', לו לבדו, ואין לשום זר חלק בנו.

שבת פנויה ב

עיקר רצון ה' מבני אדם להעלות את הדברים הארציים למדרגת שמים

עיקר רצון הבורא ב"ה משוכני בתי החומר הוא שיעלו דברים הפחותים והנמוכים למדרגת שמים, ולהכניס בהם הויה, וכמו שנאמר (ב, ה) ואדם אין לעבוד את האדמה, שהאדם נברא להעלות ולרומם את דברים הארציים למעלה ראש, ולהכניס בהם הויה, ולהמשיך חיות ממקור חיות האמתי, וכמו שנאמר (תהלים קטו, טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, היינו למען להעלותה למדרגת שמים.

בראשית ב [ועוד הרבה מקומות]

אין בכח המלאכים להעלות דברים גשמיים לקדושה ורק לישראל נתונה כח זה

הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם (פסחים סח:), היינו בכח האור מקבלת התורה, הכל יודעים שגם ה'לכם', היינו הדברים הנמוכים, צריכים גם כן להעלות מעלה מעלה, בכח קדושת התורה. ולזה נתן לנו את התורה, ולא למלאכים, כתשובת משה רבינו ע"ה למלאכים (שבת פח:) הלא כל התורה הוא רק להעלות הדברים הארציים, ואתם אין לכם כל אלה.

וזה הוא אחוז בכסא כבודי והחזר להן תשובה, היינו שאמר שהמלאכים גבוהים במעלתם מבני אדם, שאין להם יצר הרע, אולם לעומת זה לא יוכלו לזכות לתשובה, אבל עדת קודש זוכים לתשובה, וגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד (יומא פו:), וזה הוא אחוז בכסא כבודי, היינו

תורה, ירומם כל הדברים השפלים, וכמבואר בהאריז"ל
'ה'רעו לה' כל הארץ ראשי תיבות 'הלכה', כי בבידור
הלכה ירומם לה' כל הדברים הארציים.

שבועות י

כל המקודש יותר צריך שמירה יתירה

הנה נודע דבליה הראשונה של פסח היה ההארה
של ישראל שלא לפי מדרגתם, והגדלות קדמה לקטנות,
וראו והרגישו עריבות נעימות מתיקות ידידות אור
נפלא, ואמרו הכל (תהלים קיח, כג) מאת ה' היתה זאת
היא נפלאות בעינינו, וידעו במצבם כי לא הכינו את
עצמם לאור הנפלא הזה, ואחר כך ניטל מהם האור הזה,
ונצטוו שיקדשו ויטהרו את עצמם, שיהיו כלים מוכנים
לקבל האור הנפלא מנתינת התורה, ושיספרו שבע
שבתות תמימות, לקדש ולטהר הז' מדות הקדושות,
וכאשר כן עשו והתחילו לספור הספירה, ובעזר אלקי
השופע עליהם, בעמוד ענן יומם ובעמוד אש לילה
להאיר להם, זכו להזדככות נפלא, בכל יום ויום ושבע
ושבוע, מעלה מעלה.

וכאשר האדם מישראל זוכה לקדש ולטהר את עצמו
בהזדככות נפלא כזה, אז צריך שמירה וסייעתא דשמיא,
שלא יתגאה ח"ו, ויאמר בלבו ח"ו כוחי ועוצם ידי עשה
לי את החיל הזה... ואם ח"ו יעלה על לבו כן, אז נעשה
מובדל ומרוחק מה', ומפסיק כח המקור מלהשפיע
להצינורות, וממילא לא יאריך ימים על רום מדרגתו,
הן בגשמיות והן ברוחניות, כי יפול הנופל רח"ל, יען
שנפסק יניקתו ממקור החיים. רק העיקר הוא, שישפיל
את עצמו אז בתכלית השפלות, וידע כי הכל הוא בכח
ובעזר ה', אז יזכה להיות דבוק אל המקור, ויהיה כמוצא
מים אשר לא יכזבו מימיו, כי ממקור מים חיים יבואו.
ועל ידי זה זוכה לכל המדרגות, ולקדש ולטהר הז'
מדות הקדושות, שיהיו תמימות, היינו שיהיה חיים,
וחי בה - שיהיה חיות דקדושה בהם...

אמור ד

בעניני קדושה צריך לעשות מעשים ולא לסמוך על זכות אבות

שמעתי מ"ק מן אדמו"ר זי"ע בעת סעודת מלוה
מלכה, ואז היה פרשת קדושים, ואמר: קדושים תהיו -
תהיו לשון הויה, לשון מעשה, כמו מקיש הויה ליציאה
הנאמר בגמרא (קידושין ה.), היינו שהקב"ה אומר לישראל
תראו לעשות מעשה שתהיו קדושים, ולא תסמכו על
זכות אבות שלכם, שאתם בני אברהם יצחק ויעקב.

מאורן של ישראל קדושים א

**עיקר הקדושה צריך להיות כשנמצא בין אנשים
שלא לדבר לשון הרע או ולהתרחק מנאות ופניות**
עיקר קדושה היא כשהוא בתוך קהל ועדה, שאז צריך
לקדש את עצמו ביתר שאת, לבל לבוא לידי עבירות
שאדם דש בעקביו ח"ו, לשון הרע וגיאאות ופניות, שזה
הוא ענף מגילוי עריות, וכדברי חז"ל (סוטה ה.).

קדושים ז

אף בדברים הרוחניים שאינם אלא במחשבה, ומה
גם בדיבור, שייך נמי מנוחה וקדושה, היינו לשבר את
האוזן, כי אף שלכאורה היא מהחושים שאינם ברשותו
של אדם, והשמיעה אינה רק רוחניות, מכל מקום יוכל
האדם לקדש ולטהר את עצמו, על ידי קדושת שמירת
שבת במחשבה (חסד), שאפילו האיברים האלו לא
ישמעו מה שאינו לרצון הקב"ה, ועיקר שמירת שבת
היא במחשבה, מלאכת מחשבת אסרה תורה, ועל ידי
המחשבות קדושות נתקדש ונתטהר, שאינו שומע
רק הרצון וחפץ הבורא ב"ה.

הלכה ר"ת הריעו לה' כל הארץ - שעל ידי שמתנהגים כהלכה אפשר להעלות ולרומם את כל הארציות

כמו דבראש השנה הוא יום הדין על כל באי עולם,
מי יחיה ומי ימות חלילה בגשמיות, כן בחג הקדוש
העצרת הזה, הוא יום הדין מכל עניני פרנסת וחיות
הנפש, ואת מי להיות לו לעזר ולסעד, שיהיה ביכולתו
ללמוד בתורת ה' בדעת צלולה, ולאסוקי שמעתא אליבא
דהלכתא, ועל ידי ההלכה שיזכה לברר לאמיתתה של

זה נוכל להעלות גם הדברים הארציים לשם ה', אשר זה הוא מנחה חדשה לה', רק מישראל עם קדושו, ולא מזולתנו.

שבועות ז

בחנית סור מרע, הוא להכל בשוה, לשמור לבל לעשות אחת מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה

הכל מודים בעצרת דבעינן נמי 'לכם', היינו שתעשו הכלם לה', ולכן מוכרח לעבוד אז את ה' גם באכילה ושתיה, שהוא מעניי הגוף, ולהעלות הכל לריח ניחוח אשה לה', כי זה הוא רבו יתיר דמשתכח על ידי חג הקדוש הזה. ודבר זה, לא נוכל להגיד אשר נמסר הכוונות והעליות לכל אחד בשוה, רק כל אחד ואחד לפי גודל מדרגתו לייחד יחודים עליונים, הוא עושה ומעלה הכל. אבל הבחינת סור מרע, הוא להכל בשוה, לשמור לבל לעשות אחת מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה.

שבועות ז

על ידי קבלת התורה בשבועות ניתן הכח להעלות ולקדש את הדברים הנשמיים

להיות בחינת סור מרע, נוכל לזכות על ידי הספירה, כאשר היה אז, אבל בחינת עשה טוב, לתקן ולהעלות הכל, זה אי אפשר רק על ידי חג הקדוש הזה, זמן מתן תורתנו, שנתעורר בו מחמת הזמן קודש, בבחינת שנה מעולם שנה נפש, אור אלקי השופע עלינו מקדושת קבלת התורה. וזה 'אי לאו האי יומא' של חג הקדוש הזה, 'דקא גרים' לקדושה כזאת, להעלות ולתקן הכל, היה כל אפיה שוין, ו'כמה יוסף היה בשוקא' על ידי הספירה היו כולם זוכים לבחינת סור מרע, שאצל כולם מוכרח להיות שוה, מה שאין כן על ידי היום הזה, דזכינו למצוות עשה, לבחינת ועשה טוב (תהלים לד, טו).

שבועות ז

בקדושת התורה הקדושה זוכה להעלות ולחבר אנשים פשוטים לאבינו שבשמים

[אמר] הכתוב (תהלים קטו, טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, היינו שהארץ נתן לבני אדם להעלות למדרגת שמים, להכניס בה הויה וקיום

אדם יכול לקדש את עצמו שגם המחשבה ושמיעה שאינם ברשותו לא יפעלו מה שאין לרצון ה'

אף בדברים הרוחניים שאינם אלא במחשבה, ומה גם בדיבור, שייך נמי מנוחה וקדושה, היינו לשבר את האוזן, כי אף שלכאורה היא מהחושים שאינם ברשותו של אדם, והשמיעה אינה רק רוחניות, מכל מקום יוכל האדם לקדש ולטהר את עצמו, על ידי קדושת שמירת שבת במחשבה (חסד), שאפילו האיברים האלו לא ישמעו מה שאינו לרצון הקב"ה, ועיקר שמירת שבת היא במחשבה, מלאכת מחשבת אסרה תורה (ביצה יג:), ועל ידי המחשבות קדושות נתקדש ונתטהר, שאינו שומע רק הרצון וחפץ הבורא ב"ה.

כי תשא ב

כשעושה כל דבר בלתי לה' לבדו, הוא מעלה כל דברים הנמוכים שנתרחקו מאור פני מלך חיים

על ידי המצוות עשה, כשאדם מקיים המצוות עשה, אחרי הטהרו בסור מרע, ועושה כל דבר בלתי לה' לבדו, לייחד קוב"ה ושכינייה, הוא מעלה כל דברים הנמוכים שנתרחקו מאור פני מלך חיים, וזוכה לגרם שעשועין דמלכא... וזה הוא דבר חדש, שאין ביכולת שום מלאך לעשות כזאת, להעלות הדברים הנמוכים, על ידי אכילה ושתיה וזווג בקדושה ובטהרה, מבלעדי האדם השפל.

שבועות ז

רק עיקר המכוון מהספירה על ידי זה נוכל להעלות גם הדברים הארציים לשם ה', אשר זה הוא מנחה חדשה לה'

ואחר הספירה כראוי, המרומז בפסוק וספרתם לכם, היינו מלשון ספיר, שתקדשו עצמכם בכל תאוות העולם הזה, המרומזים ב'לכם' לכל צרכיכם, כדברי חז"ל. אבל זה עוד איננו תכלית רצון העליון, כי נקיה מחטא היתה הנשמה, טרם בואה לעולם השפל. רק עיקר המכוון מהספירה הוא תספרו חמשים יום, הוא בחינת חג הקדוש, זמן מתן תורתנו, שאז זוכים לקבל התורה הקדושה, גם המצוות עשה, אשר זאת לא זכו גם אז בעת צאתם ממצרים, בלעדי קבלת התורה, ועל ידי

וקדושת ה', והיינו שהקב"ה ברא את האדם לעבוד את האדמה (בראשית ב, ה), פירוש עם האדמה ועם הדברים הארציים, וכמו שנאמר בתורה הקדושה (שם, טו) לעבדה ולשמרה, ודרשו חז"ל (זוה"ק ח"א כז.) 'לעבדה' ברמ"ח עשין 'ולשמרה' בשם"ה לא תעשה, והיינו על ידי קיום המצוות הנוהגות באדמה בארץ, לקט שכחה ופאה וכל העשרה מצות (ירושלמי חלה א, ו), על ידי זה הוא מעלה ומגביה הארציות והגשמיות לשמים.

וזהו שכתוב עוד במדרש (שם) ואדם אין לעבוד את האדמה, לא נברא האדם אלא לעמל, אם זכה הוא עמל בתורה. עמל תורה הוא על ידי מה שלמד וייגע בלימוד אוריינתא, שיתעצם נפשו ונשמתו בעצמיות ורוחניות (ב"ח או"ח מז, ב), ובקדושת התורה הקדושה זוכה להעלות ולחבר אנשים פשוטים לאבינו שבשמים, ולהטות לבם לעבודתו ית"ש.

לך כח

סוד התורה, שעל ידי לימוד התורה זוכה לעבוד הבורא ב"ה עם דברים הגשמיים

אמרו (ב"ר מט, ד) אברהם היה מקבל את העובדים ושבים, משהיו אוכלים ושותים אמר להם ברכו, אמרו

לו מה נאמר, אמר להם אמרו ברוך אל עולם שאכלנו משלו. שעל ידי לגימה וסעודתו היה מקרב אותם לה', והודיע להם איך ובמה יזכו לאכול לחם לפני ה', לקדש ולטהר האוכל, ולעבוד את הבורא ב"ה עם האכילה, וזהו סוד התורה, שעל ידי לימוד התורה זוכה לעבוד הבורא ב"ה עם דברים הגשמיים, וכחנ"ל.

וזה שדרשו (שמו"ר כח, א) עלית למרום שבית שבי (תהלים סח, יט) בשעה שעלה משה למרום בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה לו הקב"ה קלסטרין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישין הימנו, לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו. היינו שהקב"ה אמר להמלאכים לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו, וראיתם בעיניכם שהיה יודע סוד התורה לקשר על ידי התורה כל הדברים הארציים להשי"ת, והיה מזכך חומריות גופו, והיה אוכל בקדושה ובטהרה עד שהיה מאכלו כלחם אבירים, והבנתם אז כי לו יאה ולו נאה ללמד לעם דעת ה' ותורתו, והוא מבין כוונתי וחפצי בנתינת התורה ללמוד וללמדה.

לך לך

לעילוי נשמות

זקני הרה"ח ר' מאיר דב"ר שמעון יצחק ז"ל רבניצר

נלב"ע י"א אדר

א"מ הרה"ח ר' בנימין ב"ר מאיר דב"ר ז"ל רבניצר

נלב"ע ז' תשרי תשפ"א

א"מ האה"ח מרת בריינדל ב"ר אברהם ז"ל רבניצר

נלב"ע ב'ג' בסלו תשנ"ה

מו"ח הרה"ח ר' נתן נטע ב"ר שמעיה ז"ל שושיצקי

נלב"ע ט"ו מרחשון תשס"א

ת.נ.צ.ב.ה.

